

**Məhərrəmliklə
bağlı fətva
verildi:
nələri
etməyin...**

yazısı səh.13-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 28 avqust 2019-cu il Çərşənbə № 177 (7347) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Oliqarx deputatların mandatlı son yayı

Qeyri-aktiv, ancaq şəxsi
biznesləri ilə məşğul
olan deputatların gələn
il parlamentdən
birdəfəlik
uzaqlaşdırılacağı deyilir
yazısı səh.6-da

"Exchange"ləri açılmağa qoymayan səbəblər

yazısı səh.6-da

İki həmsədr ölkənin olduğu G-7-də Qarabağ yada düşmədi-səbəb

yazısı səh.8-də

Sərhədlərimzdə İran və Rusiyanın raket sınağı-bizi gözləyən təhlükə

yazısı səh.9-da

Ərdoğan İdlib üçün Moskvada

yazısı səh.10-da

Türkiyədə qurulan YAP-a Milli Məclisdəki deputatlardan rəy

yazısı səh.11-də

Məzuniyyət kimə daha çox sərf edir: işçiyə, yoxsa...

yazısı səh.13-də

Tramp pul kisəsinin ağzını yenə açdı-Bakıdan reaksiya

yazısı səh.11-də

"Qarabağ"ın son şansı, rostovlu hakim və biz nə istəyirik?

yazısı səh.15-də

BMT onun qətnamələrini saymayan ermənilərə meydan verir

yazısı səh.12-də

ERMƏNİSTAN SƏFİRLƏRİNİ İRƏVANA TOPLADI- İŞGALÇI BAKININ QƏFİL HÜCUMUNDAN QORXUR

Ermənistan XİN rəhbəri Putinin İrəvana səfərinə qədər Elmar Məmmədیارovla heç olmasa şəkil çəkdirməyə çalışır; **Tofiq Zülfüqarov:** "İndiki halda Ermənistan üçün növbəti görüş taktiki baxımdan çox vacibdir, Azərbaycanın isə indiki halda danışıqlara qatılması..."

MUSAVAT.COM
onlayn ictimai-siyasi qəzet

yazısı səh.5-də

Texta bazarında ard-arda yanğınların sirri

Bakıda tikinti materialları bazarındakı güclü yanğından sonra Gəncədə yerləşən taxa bazarında da yanğın oldu; baş verən yanğınların səbəbi nə... yazısı səh.7-də

**Cahangir
Hacıyev**
təcridxana həyatı
haqda ilginç
təfərrüatlar

yazısı səh.14-də

Hacı Qalibin
Bilgəhdəki
özbaşnalıqları
barədə mətbuat
konfransı keçirildi

yazısı səh.3-də

İlham İsmayıl:
"Namiq Abbasov
dedi ki,
agenturanın
açılma məsələləri
müzakirə olunur"

yazısı səh.4-də

DİN vətəndaşlara müraciət etdi

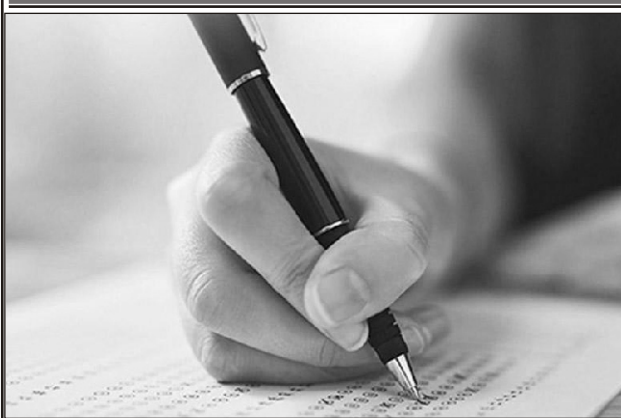
Vətəndaş məmnunluğunun təmin edilməsi məqsədi ilə 2017-ci ildə Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) rəsmi www.mia.gov.az saytında istifadəyə verilmiş xüsusi interaktiv pəncərə vasitəsilə vətəndaşlar adlarının mülki-hüquqi öhdəliklərin icrasından yayınan borclu kimi axtarışda, eləcə də sərhədkeçməyə məhdudiyət siyahısında olub-olmaması barədə məlumat əldə edə bilərlər.

DİN-in mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, bunun üçün mia.gov.az (<http://mia.gov.az/?/content/liability>) saytına daxil olub həmin elektron xidmət (Ölkədən getmək hüququ müvəqqəti məhdudlaşdırılmış borclular barədə məlumatlar) seçilməli və açılan pəncərənin qrafalarına müvafiq şəxsi məlumatlar doldurulub təsdiq edilməlidir.

Interaktiv pəncərədə axtarış iki variantda - soyad, ad, ata adı və doğum tarixi qeyd edilməklə və ya şəxsiyyət vəsiqəsinin seriyası, nömrəsi və şəxsin doğum tarixi göstərilməklə aparılmalıdır.

Daxil edilən məlumatın düzgünlüyünə əmin olmaq üçün vətəndaşlara hər iki variant üzrə axtarış aparmaq tövsiyə olunur.

Əgər şəxs axtarışdarsa, qırmızı rəngdə "Diqqət, siz borclu kimi axtarışdasınız!" xəbərdarlığı ekrana çıxır və həmin şəxs barəsində məlumatlar, o cümlədən müraciət etməli olduğu polis orqanı göstərilir. Vətəndaş borcunu müvafiq qaydada ödədikdə barəsində olan məhdudiyət aradan qalxır. Şəxs axtarış əlan edilməyibse ekranın aşağı hissəsində yaşıl rəngdə "Axtardığınız parametrlərə uyğun borclu barədə məlumat yoxdur" informasiyası verilir.

Kolleclərin boş qalan yerlərinə qəbul elan olub

Dövlət İmtahan Mərkəzi (DİM) ümumi (9 illik) orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinin boş qalan yerləri üzrə avqustun 27-dən sentyabrın 2-dək internet vasitəsilə ixtisas seçimi elan edib.

Mərkəzdən verilən məlumata görə, orta ixtisas təhsil müəssisələrinin boş qalan yerlərinə tələbə qəbulu müsabiqəsində iştirak etmək üçün ixtisas seçiminə qəbul imtahanında (hər iki mərhələ üzrə birlikdə) topladıqları ümumi balı 50-dən, Azərbaycan dili və ya rus dili fənni üzrə balı 20-dən və riyaziyyat fənni üzrə balı 10-dan az olmayan abituriyentlər buraxılır.

Xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisasların müsabiqəsində fənlər üzrə bal məhdudiyəti tətbiq olunmur. Ümumi (9 illik) orta təhsil səviyyəsini Azərbaycan Respublikasının ümumi təhsil müəssisələrində cari ildə bitirən abituriyentlər müsabiqədə tədris dili (Azərbaycan dili və ya rus dili), riyaziyyat və xarici dil fənlərindən buraxılış imtahanında (9-cu siniflər üzrə) əldə etdikləri nəticələr əsasında iştirak edirlər.

Qeyd edək ki, orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olub (1 mərhələdə) qeydiyyatdan keçməyən abituriyentlər, həmçinin müsabiqə şərtlərini ödəyən, lakin iyulun 24-dən avqustun 5-dək aparılan ixtisas seçimində iştirak etməyənlər də boş qalan plan yerlərinin müsabiqəsində iştirak edə bilərlər.

Rəsmi Bakıdan İrəvanın iddialarına cavab

Azərbaycan XİN: "Ermənistan rəhbərliyi münafişənin həll olunmasına deyil, bilərəkdən vəziyyətin gərginləşməsinə üstünlük verir"

"Avqustun 27-də Ermənistan Respublikasının xarici işlər naziri bu ölkə XİN-in mərkəzi aparatının, habelə diplomatik və konsulluq nümayəndəliklərinin rəhbərləri qarşısında çıxış edərək, Azərbaycanın ünvanına tamamilə reallıqdan uzaq və danışıqların mahiyyətinə uyğun olmayan iddialar səsləndirdi. Bununla əlaqədar bir daha vurğulamaq istədik ki, Dağlıq Qarabağ Azərbaycan Respublikasının ayrılmaz hissəsi olub, hazırda onun ayrılmaz hissəsidir və bu gələcəkdə də belə olacaqdır".

Bu fikirləri Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Leyla Abdullayeva Musavat.com-a açıqlamasında bildirdi. Xanım diplomatın sözlərinə görə, bütün dünya birliyi bu həqiqəti tanıyır və birmənalı olaraq Azərbaycan ərazilərinin Ermənistan tərəfindən işğalını pisləyir: "Dağlıq Qarabağ xalqı" anlayışı yoxdur, Azərbaycanın bu bölgəsinin erməni və azərbaycanlı icmaları vardır. Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münafişəsinin həlli üçün beynəlxalq səviyyədə qəbul edilmiş model, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə, BMT, ATƏT və digər beynəlxalq təşkilatların qərarlarına, ilk növbədə, BMT Təhlükəsizlik Şurasının məlum dörd qətnaməsinə əsaslanır. Dinc nizamlanma çərçivəsində konkret addımlar isə ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrləri tərəfindən irəli sürüldü və bu ilin 9 mart tarixli son bəyanatları da daxil olmaqla həmsədrlər tərəfindən dəfələrlə səsləndirilib. Beynəlxalq miqyasda tanınmış multikultural cəmiyyətə sahib olan, çoxlu sayda müxtəlif etnik qrupların vətəni olan Azərbaycan dövləti, bütün əzəli azərbaycanlı əhalini hazırda bu ölkənin yerləşdiyi ata-baba torpaqlarından qovan və üstəlik, Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində ən ifrat təzahürü Xocalı faciəsi olan dəhşətli etnik təmizləmə həyata keçirən monoetnik Ermənistanla heç bir müqayisəyə gələ bilməz. Ermənistan XİN başçısının vətəndaşların öz iradələrini azad ifadə etməsinə nəzərdə tutulan xalqların öz müqəddəratını təyin etmə hüququna istinad edərək təmsil etdiyi ölkənin təcavüzkar niyyətlərinə hər hansı şəkildə haqq qazandırmaq cəhdləri, nə beynəlxalq hüquqa, nə də sağlam məntiqə uyğun gəlmir. Həqiqətən, hər hansı bir ərazinin əhalisinin bir hissəsinin hüquqlarını bu ərazinin əhalisinin digər hissəsinin hüquqlarını tamamilə pozaraq həyata keçirmək mümkün deyil. Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzü zamanı Azərbaycanın hazırda Ermənistan silahlı qüvvələrinin işğalı altında olan Dağlıq Qarabağ bölgəsinin Azərbaycanlı icmasının hüquqları kütləvi şəkildə pozulub. Yalnız Azərbaycan Respublikasının Dağlıq Qarabağ bölgəsinin Azərbaycan icması-

nın öz doğma yerlərinə təhlükəsiz qayıdışı və orada ləyaqətli yaşayışı ilə təməl hüquqlarının bərpasından sonra bu bölgənin sakinlərinin özünüidarəetmə hüquqlarının həyata keçirilməsi formaları üzrə konkret müzakirələr aparmaq mümkün olacaqdır".

L.Abdullayeva əlavə etdi ki, Ermənistan xarici işlər nazirinin daxili auditoriyaya yönəlmiş son açıqlaması, Z.Mnatsakanyanın hər zaman çox canfəşanlıqla guya istədiyi, münafişənin sülh yolu ilə həlli əvəzinə, onun kəskinləşməsi kimi çox təhlükəli tendensiyaya gətirib çıxarır: "Ermənistan artıq müəyyən etməlidir, o sülh istəyir, yoxsa vəziyyətin gərginləşməsinə?! Belə bir təsəvvür formalaşır ki, hazırkı Ermənistan rəhbərliyi münafişənin həll olunmasına deyil, bilərəkdən vəziyyətin gərginləşməsinə üstünlük verir. Təəssüflə qeyd olunmalıdır ki, bu gün rəsmi İrəvan reallıqlara əsaslanan yanaşmadan deyil, ilhaqçı mövqedən çıxış edir. Lakin istənilən halda aydındır ki, Azərbaycan heç vaxt işğala əsaslanan status-kvo vəziyyəti ilə barışmayacaq. Bizim səbrimiz tükenməz deyil".

□ Musavat.com

İlyarımdır Quba xəstəxanasında yaşayan Rusiya vətəndaşı vətəninə qayıdır

On səkkiz aydır Quba Rayon Mərkəzi Xəstəxanasında yaşayan Rusiya vətəndaşı yaxın günlərdə vətəninə yola salınacaq. Xəstəxananın baş həkimi Əliyev Sərvərovun "Report"a verdiyi məlumata görə, 64 yaşlı Viktor Seryakov xəstəxanaya 2017-ci ilin noyabr ayında təcili-tibbi yardım maşını ilə gətirilib:

"Tibb müəssisəsində müayinə zamanı onun gözlərinin görmədiyi, bədəninə müxtəlif nahiyələrində yaralar olduğu və bir sıra xəstəliklərlə yoluxduğunu müəyyənləşib".

V.Seryakovun özü haqqında verdiyi məlumata əsasən, o, 1994-cü ilədək Rusiya Federasiyasının Vladimir vilayətində yaşayıb. Üç il məhbus həyatından sonra azadlığa çıxıb və tanısının təklifi ilə Azərbaycana işləməyə gəlib. Uzun müddət Siyəzen və Quba rayonu ərazilərindəki təsərrüfatlarda çalışıb. Sənədlərini isə itirib.

V.Seryakov Quba Rayon Mərkəzi Xəstəxanasında qəraciyər problemləri, ağciyərdə xroniki pnevmaniya və dəri

mizdəki səfirliliyi və Rusiyanın Federal Ombudsmanı ilə danışıqlarından sonra V.Seryakov pasportu əvəz edən şəhadətnamə ilə təmin olunub. İndi onun Rusiyaya göndərilməsi və orada yerləşdirilməsi ilə bağlı digər məsələlər həll edilir. Viktor Seryakov sentyabr ayında vətəninə yola salınacaq".

Şamaxının Meysəri kəndində şərab festivalı başlayır

Avqustun 30-31-də Şamaxı rayonunun Meysəri kəndində Azərbaycan Üzüm və Şərab Festivalı keçiriləcək. Tədbir "Şirvan şərəbləri" MMC-nin üzümçülük və şərəbcilik kompleksi ərazisində təşkil olunacaq.

Festival Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Şamaxı Rayon İcra Hakimiyyəti, "Regional İnkişaf" İctimai Birliyi, Dövlət Turizm Agentliyi və Azərbaycan Milli Xalça Muzeyinin birgə təşkilatçılığı ilə keçirilir.

Layihənin məqsədi yerli üzüm və şərab istehsalının təşviqi, şərab məhsullarının ixrac potensialının artırılması, Azərbaycanda şərab istehsalı tarixinin geniş ictimaiyyətə çatdırılmasıdır.

Festival günlərində üzüm istehsalı və şərəbcilik, ölkənin turizm potensialı ilə bağlı müxtəlif maarifləndirici və əyləncəli tədbirlər olacaq.

Dörd rayondakı meşə yanğınları tam söndürüldü

Qəbələ rayonunda meşə zolağındakı yanğın söndürülüb. Bu barədə Fövqəladə Hallar Nazirliyindən məlumat verilib.

Qeyd olunub ki, Qəbələ rayonunun Solçuca, İsmayilli rayonunun Pirəbülqası, Qusar rayonunun Cibir, Bərdə rayonunun Cumalar, Ağsu rayonunun Kəndaxan kəndləri ərazilərində meşə və meşəətrafı zonalarda baş vermiş yanğınlara nazirliyin müvafiq qüvvələri tərəfindən tam söndürülüb.

Nabran çimərliyində bir nəfər batıb

FHN-in Böhran Vəziyyətlərində İdarəetmə Mərkəzinə Xaçmaz rayonunun Nabran kəndində dənizdə məntəqə ərazisində 2 nəfərin çimərəkən batması barədə məlumat daxil olub.

"Report"un xəbərinə görə, hadisə yerinə cəlb olunan Kiçikhəcmli Gəmilərə Nəzarət və Sularda Xilasetmə Dövlət Xidmətinin müvafiq xilasetmə qüvvələri 1 nəfəri xilas edib və 1951-ci il təvəllüdü Quliyev Səfər Qulu oğlunun meyitini sudan çıxararaq aidiyyəti üzrə təhvil veriblər.

Sabiq deputat Qalib Salahzadənin qanunlara məhəl qoymaması, məhkəmə qərarlarını icra etməməsi gündəmdən düşür. Avqustun 27-də bir qrup şikayətçi Azərbaycan Qadın Hüquqları Müdafiə Cəmiyyətinə mətbuat konfransı keçirib.

Cəmiyyətin sədri, hüquq müdafiəçisi Novella Cəfəroğlu deyib ki, Qalib Salahzadənin Bilgəhdəki qanunsuzluqlarına son qoyulmalıdır: "10-larla vətəndaş cəmiyyətə müraciətlər edərək bildirir ki, Qalib Salahzadə Bilgəhdə onların torpağını zəbt edib. Axı bu adam kimdir? Niyə onun barəsində qanuni tədbir görülür? Adının qarşısında hacı tutulu olan bu şəxs böyük haqsızlıqlar edir, qanunlara məhəl qoymur. Vətəndaşlar məhkəmələrdə qalır. İş burasındadır ki, məhkəmə qərarları da icra olunmur. Hacı Qaliblə bağlı vətəndaşların əllərində onlarla məhkəmə qərarları var, amma baxan yoxdur".

Hüquq müdafiəçisi Səidə Qocamanlı da bildirib ki, hüquq-mühafizə orqanlarına baş verən qanunsuzluqla bağlı müraciət olunacaq: "Hacı Qalib vətəndaş Seymur Quliyevin, Nurif Əliyevin, 28 nəfər "Posat" kooperativi üzvlərinin və onlarla digər şəxsin torpaqlarını zəbt edib, evlərini darmadağın edib. Məhkəmələr bu haqda qərarlar veriblər. Hacı Qalib isə torpaqları zəbt altında saxlamaqdadır. Vətəndaşlar dövlətdən kömək istəyir".

Tədbirdə iştirak edən zərərçəkənlərdən biri Seymur Quliyev deyib ki, Bilgəh qəsəbəsində, Bilgəh sanatoriyası və məşhur "Amburan" istira-

Hacı Qalibin Bilgəhdəki özbaşınalıqları barədə mətbuat konfransı keçirildi

Sabiq deputatın əməllərindən bezən vətəndaşlar hüquq müdafiəçilərinə üz tutdu

hət mərkəzinin yaxınlığında yerləşən özəl əmlakı Hacı Qalib Salahzadə tərəfindən darmadağın olunub: "Bu sənədlərin hər birini dövlət bizə verib, özəl mülkiyyətimizi təsdiq edir. Amma faktiki olaraq torpağımızı yaxın belə düşə bilmirik. Hacı Qalib 2012-ci ildən bu yana bizi özəl mülkiyyətimizdə olan torpağımıza, sadəcə, buraxmır. Azərbaycan məhkəmələri, Azərbaycan hüquq-mühafizə orqanları bu gün mənim vətəndaş olaraq mülkiyyət hüququmun pozulması faktını görürlər, amma tədbir görülür".

Seymur Quliyev deyib ki, Hacı Qalib 2012-ci ildə onun və qonşusu Nurid Əliyevin torpa-

ğını zəbt edib. Həmin vaxt ona şəər atmaqdan da çəkinməyiblər: "Xaricdə idim. Sabunçu polisindən zəng elədilər. Dedilər ki, qanunsuz olaraq torpaq zəbt etmiş. Ölkəyə gəldim, vəkilimlə polise getdik. Araşdırma başlandı. Məlum oldu ki, Qalib Salahzadə qardaşı arvadı Rəhilə Salahzadəyə mənim torpağıma aid sənəd verib. Həmin sənəd əsasında da Sabunçu Rayon Polis İdarəsinin 14-cü polis bölməsinə şikayət olub. Rəhilə Salahzadənin adından yazılmışdı ki, guya mən 3 nəfərlə onun həyətinə silahlı basqın etmişəm. Şikayətə Bilgəh bələdiyyəsinin

saxta sənədini də əlavə etmişdi. Polis araşdırdı, məlum oldu ki, şikayət cəfəngiyyətdir. Həmin sənədlə bağlı Sabunçu Rayon Məhkəməsinə müraciət etdik. Bilgəh bələdiyyəsinin hüquqşünası məhkəmədə gəlib dedi ki, guya sənədi səhv veriblər. Əslində isə məhkəmədə üzə çıxdı ki, sənəd saxtadır. Amma həmin saxta sənədlə bağlı bu günə qədər hər hansı bir araşdırma aparılmayıb. 8 ildir ki, Rəhilə Salahzadəni də ortaya çıxara bilmirik ki, ondan saxta sənədləri haradan almışını soruşsunlar".

Şikayətçi deyib ki, Hacı Qalib müxtəlif adamların adından istifadə edir və dövlət qurumları məsələni ciddi araşdırmaqdan çəkinir: "Halbuki onun adını çəkdiy şəxslərlə də görüşmüş olub, onlar da qanunsuzluqlara son qoyulmasını tələb ediblər". Şikayətçi ölkə rəhbərliyindən bu qanunsuzluğa son qoymasını xahiş edib.

O deyib ki, bu gün onun zəbt olunmuş özəl torpağından "Şəbəke" restoranının avtodayanacağı kimi istifadə olunur: "Orada gün ərzində 200-300 avtomobil dayanır. Hər birindən də dayanacaq haqqı kimi 1 saata görə 1, 2 saata 2, 3 saat-

dan 5 saata qədər 4, 5 saatdan yuxarı 10 manat pul alırlar. Dəniz sahilinə istirahətə gələnlər azı ərəzidə 3-5 saat məşinlarını saxlayırlar. Üstəlik, hər bir şəxsin restoranın ərazisinə daxil olması üçün 5 manat alınır. Yəni bu gün Hacı Qalib Salahzadə mənə məxsus zəbt olunmuş özəl mülkiyyətdən həm də pul qazanır. Özümü, ailə üzvlərimi də ərəzidə vergi də ödəmir".

İddia olunub ki, Hacı Qalib pullu avtodayanacağına görə vergi də ödəmir: "Araşdırmışam ki, zəbt etdiyi torpağımızda təşkil etdiyi avtodayanacağına görə dövlət vergi də ödəmir. Yəni bu adam Azərbaycan qanunlarını saymır".

Tədbirdə iştirak edən Elmira Quliyeva nüməyəndəsi Ağasif Şakiroğlu deyib ki, Bilgəh qəsəbəsində yerləşən Bağ Sahəsinin Quliyevlərə 1994-ci ildən məxsus olduğunu təsdiqləyən sənədləri olsa da, 2008-ci ildə Hacı Qalib oranı zəbt edib: "Uzun müddət oradan çıxmıdım və nəhayət, 2010-cu ilin yayında məhkəmə qətnaməsi ilə icra məmurları bağı alıb bizə təhvil verdilər. Təhvil-təslim aktı da 27 nəfər adamın şahidliyi ilə bağlandı, təsdiqləndi və bağla bərabər

özümü verildi. Ötən il bağda mühafizəçi olmayan vaxtda Hacı Qalib oranı yenidən zəbt edib və heç bir qanun-qayda tanımayaraq, mülkümüzün qarşısını arxadan qaynaqladı. 2008-ci ildə zəbt olunarkən Hacı Qalib oranı tərk etməzdən öncə mülkünü ağaclarını dibindən çıxarıb. Bir neçə tikilini uçurub, qapı-pəncərələri dağıyıb aparıb. Ona görə də biz də yəni ziyarın ödənməsi üçün məhkəməyə müraciət etdik. Maddi və mənəvi ziyana görə 700 min manat təzminat tələbi qoymuşduq. Hacı Qalib o zaman deputat idi, bizə acizane şəkildə dedi ki, o iddianı geri götürün, mənə problem yarıdır, o pulu ödəyəcəm. Həqiqətən o məbləğdən hissə-hissə ödəməyə başladı, təxminən 10 faiz ödədikdən sonra bizi iddiamızı geri götürdük. Bundan sonra pulu ödəməyi dayandırdı. Bu azmış kimi, yenidən bağı zəbt edib, qapısını arxadan qaynaqladı. Bu gün də heç kimi ora buraxmır".

Hüquq müdafiəçiləri məsələ ilə bağlı ölkə rəhbərliyinə müraciət edəcəklərini bildiriblər.

E. HÜSEYNOV, "Yeni Müsavat"

Hökumət dövlət qurumlarının aldıqları grantlara nəzarəti gücləndirir

Əliməmməd Nuriyev: "Nazirlər Kabineti grantlarla bağlı hesabatları ictimaiyyətə açıqlamalıdır"

Azərbaycanda ilk dəfə olaraq dövlət qurumları müxtəlif xarici təşkilatlardan aldıqları grant və texniki yardımlar barədə hesabat verəcəklər. Bununla bağlı bir neçə gün öncə baş nazir Novruz Məmmədov qərar imzalayıb.

Qərara əsasən, mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarına və dövlətə məxsus müəssisələrə tapşırıb ki, Azərbaycan Respublikası adından və ya Azərbaycan hökuməti adından alınan texniki yardım və ya grant hesabına həyata keçirilən layihələrin icrasına dair illik dövr üzrə dövrü hesabatı kağız və elektron daşıyıcılarda təsdiq olunmuş formaya uyğun olaraq, layihə bitdikdən sonra 20 gün müddətində İqtisadiyyat Nazirliyinə göndərməli və sonrakı 30 gün müddətində İqtisadiyyat Nazirliyi ilə razılaşdırmaqla, Nazirlər Kabinetinə təqdim etməlidirlər. İqtisadiyyat Nazirliyi isə müvafiq hesabat dövründən sonra 1 ay müddətində Nazirlər Kabinetinə təqdim etməlidir. Bu qərarın icrasına nəzarət Nazirlər Kabineti Aparatının Maliyyə və iqtisadiyyat məsələləri şöbəsinə həvalə edilib.

Qeyd edək ki, uzun müddətdir Azərbaycanda grant dedikdə, bir qayda olaraq nəzərlər qeyri-hökumət təşkilatlarının üzərinə yönəlir. QHT-lərin aldıqları grantlarla bağlı xeyli müəkkəb hesabatlıq mexanizmi yaradılıb. Lakin hər il dövlət qurumları tərəfindən müxtəlif beynəlxalq təşkilatlardan alınan on milyonlarla avro-dollar məbləğində grantların, texniki yardımların xərclənməsi üzərində hər hansı nəzarət mexanizmi yaradılmayıb.

Nazirlər Kabinetinin 5 iyun 2015-ci il tarixli 216 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Grant müqavilələrinin (qərarlarının) qeydə alınması Qaydası"nın 1.3-cü bəndinə əsasən grant müqavilələrinin (qərarlarının) qeydə alınması kommersiya qurumlarına və publik hüquqi şəxslərə münasibətdə iqtisa-

diyyat Nazirliyi, dini qurumlarla münasibətdə Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi, digər fiziki və hüquqi şəxslərə münasibətdə isə Ədliyyə Nazirliyinə həvalə edilib. Ötən illər ərzində Ədliyyə Nazirliyi QHT-lərin aldıqları grantlara dair məlumatları açıqlasa da, dövlət qurumlarına münasibətdə bu qayda tətbiq olunmayıb. İndiyədək dövlət qurumlarının aldığı grant və texniki yardımların həcmində dair hansısa ümumi məlumatın açıqlanması halına rast gəlinməyib. Halbuki bu yardım və

grantlar yüz milyonlarla dolları əhatə etməkdədir. Bir nümunə ilə bu məbləğə dair təsvir yaratmağa çalışaq.

Azərbaycanın dövlət qurumlarına grant və yardım ayrılaraq beynəlxalq qurumlar arasında ən böyük paya malik olanlardan biri Avropa Birliyi-dir. Avropa Birliyinin açıqladığı məlumata görə, 2008-2018-ci illərdə Azərbaycanın müxtəlif dövlət qurumlarına yalnız təxminən 65,2 milyon avrodan yuxarı

dir. Hazırda icrada olan 10 tənzimləyici layihəsinin ümumi dəyəri isə 13,4 milyon avrodan yuxarıdır. Bu layihələrin yalnız biri 250 min avro həcmindədir, qalanları 750 min-1,4 milyon avro arasında dəyişir.

Tviniq layihələrindən əlavə Azərbaycan bu gün AB ilə həmçinin TALEX, Texniki Dəstək, Büdcəyə Dəstək alətləri çərçivəsində də əməkdaşlıq edir və bu istiqamətlərdə 1992-ci ildən Azərbaycana 582 milyon avro məbləğində yardım göstərilir. Bu yardımların hansı dövlət qurumlarına verildiyinə dair vahid məlumat bazası tapmaq mümkün deyil.

Tanınmış hüquqşünas, Şəffaflıq Azərbaycan Təşkilatının rəhbəri Əliməmməd Nuriyev "Yeni Müsavat"a bildirdiyinə görə, dövlət qurumları öz fəaliyyətləri ilə bağlı bütün sahələrdə, o cümlədən grantlara dair hesabatlı olmalıdır: "Grant əvəzsiz yardımdır. Grantların qeydiyyatı İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən aparılmalıdır, onlarla bağlı hər hansı hesabat açıqlanmır. Dövlət qurumlarının aldıqları grantlar, bu grantlar hesabına görülən işlər, əldə olunan nəticələrlə bağlı hesabat əldə etmək mümkün deyildi. Ayrı-ayrı qurumlar tərəfindən müəyyən məlumatlar açıqlansa da, ümumi - hesabat xarakterli məlumat yox idi. Biz qiymətləndirmə aparmaq üçün yetərlincə məlumat əldə edə bilmirik: alınan grantlar, texniki yardımlar nə qədər səmərəli olub? Hansı nəticələr əldə olu-

nub, bu nəticələrdən növbəti dövr üçün siyasət qərarlarının qəbulunda nə qədər istifadə edilib? Bu suallara cavab vermək üçün yetərli məlumatlar açılmayıb".

Ə.Nuriyev qeyd edir ki, QHT-lərin grantları ilə bağlı yaradılmış nəzarət və hesabatlılıq sistemi dövlət qurumları üzərində də yaradılmalıdır: "Bu sahədə də bir hesabatlılıq, şəffaflıq olmalıdır. Buna görə də Nazirlər Kabinetinin son qərarını çox yüksək qiymətləndirirəm. Hesab edirəm ki, dövlət qurumlarının grantları barədə hesabatlar həm də ictimailəşdirilməlidir. Yeni İqtisadiyyat Nazirliyinin hazırlayıb Nazirlər Kabinetinə təqdim etdiyi hesabat ictimaiyyət üçün açıq olmalıdır. Çünki bu grantların həcmi milyonlarla ölçülür. Onların hansı nəticələr verdiyi hamıya açıqlanmalıdır. Bəzi dövlət qurumları elə hesab edirlər ki, aldıqları grantlar barədə heç kimə hesabat verməli deyillər. Buna görə də Nazirlər Kabinetinin qərarı bu sahədə şəffaflıq yaratmaq baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Həm bu hesabat, həm də bütlövlükdə Nazirlər Kabinetinin illik hesabatı Milli Məclis müzakirələrindən əvvəl dərc edilərək ictimaiyyətin müzakirəsinə təqdim olunmalıdır. Ümid edirəm ki, növbəti addım məhz bu olacaq, ictimaiyyətin dövlət qurumlarının fəaliyyəti barədə ətraflı məlumat əldə etmək imkanı yaranacaq".

Dünya SAKİT, "Yeni Müsavat"

A zad Demokratlar Partiyasının sədri, AXC dövründə MTN-in birinci müavini işləmiş Sülhəddin Əkbərin "Yeni Müsavat"a verdiyi son müsahibə ciddi müzakirələrə səbəb olub. Onun 1992-93-cü illərdəki hakimiyyətləri dövründə KQB arxivlərini nə üçün açmadıqlarını barədə dedikləri xüsusilə diqqət çəkir.

Müsahibədən sitat: "Bəlkə də ilk dəfə eşidəcəksiniz. O vaxt Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin arxivlərinin açılması bir yana, hakimiyyətdə təmsil olunanlar, zamanında KQB ilə əməkdaşlıq etmiş şəxslər haqda ciddi fikir ayrılığı yaranmışdı. Mən siyasi rəhbərliyə rəsmi məlumatlar vermişəm. Amma irəliləyishə nail ola bilməmişəm və ölkənin siyasi rəhbərliyi ilə çox ciddi fikir ayrılığımız yaranmışdı. Hakimiyyət dəyişikliyinə qədər arxivlər onsuz da böyük ölçüdə təmizlənmişdi. Lakin peşəkarlar bilirlər ki, nə qədər təmizlənsə də, çox materiallar qalır. Sadəcə, hamısını bərpa etmək mümkün deyildi. Onlar xüsusi qiymətli sənədlər, agentura haqda məlumatları aparmışdılar. Çox işlər görmək olardı. Həmin dövrdə Baş Kəşfiyyat İdarəsinin agenturasını üzə çıxarmaqla bağlı bir təşəbbüsümüz olmuşdu. Qısa zamanda Azərbaycanda "QRU" ilə məxfi əməkdaşlıq etmiş 200 nəfərdən çox adamı üzə çıxardıq. Bunu üzə çıxara bildikəsə, deməli, "KQB" ilə bağlı da etməklər olardı".

Sabiq baş prokuror İxtiyar Şirin keçmiş komanda yoldaşının dediklərinə bu cür aydınlıq gətirdi: "Bu söz-söhbətləri eşitmişəm. Amma söhbətin içi haqqında mən dəqiq məlumat yox idi. Yeni söhbət kimlər haqqında gedirdi, Sülhəddin bəy rəhmətlik Əbülfəz Elçibəyə kimlərin adını vermişdi, kimlər haqqında hansı materiallar var, bunlardan xəbərsiz idim. Ancaq Sülhəddin bəy sonralar, yeni bizim hakimiyyət devrindən sonra bir dəfə söhbət əsnasında bildirdi ki, Əbülfəz bəyə müəyyən məlumatlar vermişdim. Əbülfəz bəy bu məlu-

Elçibəy hökuməti 200 QRU agentini necə üzə çıxarmışdı?

İxtiyar Şirin: "Arxivlər açılırsa, oradan kimsə çıxacaqdı..."
İlham İsmayıl: "Namiq Abbasov dedi ki, agenturanın açılma məsələləri müzakirə olunur, amma..."

matlara inanmadığına görə aralarında bəzi anlaşmazlıqlar yaranıb. Kimlərin agent olduğunu da bilmirdim. AXC hakimiyyətində təmsil olunan şəxslər arasında agentlər olduğu üçün həmin iqtidarın arxivləri açmadığı yönündə səslənən fikirləri tam əsassız sayıram. Arxivləri açmaq üçün ciddi hazırlıq lazımdır. İlk növbədə, parlament bununla bağlı qərar qəbul etməlidir. Bu qərarı qəbul etmək üçün mütləq yeni seçkilər keçirilməli idi. Seçkilər olmamış, bütün Azərbaycan xalqını təmsil edən parlament qurmamış belə bir qərar qəbul etmək həm mümkün deyildi, həm də doğru ol-

mazdı. Hesab etməm ki, kimlərsə bunun əleyhinə olub. Sadəcə, zaman bizə bu məsələləri həll etməyə imkan vermədi. Mən onu deyə bilmərəm ki, arxivlər açılırsa, oradan kimsə çıxacaqdı, ölkədə qanışıqlıq yaranardı. Bunlar, sadəcə, fəziyyətdən ibarətdir. Milli azadlıq hərəkatında hansı şəxslərin Moskvaya, Dövlət Təhlükəsizlik Nazirliyinə məxfi xidmət etdikləri barədə məsələlərə aydınlıq gətirilməli idi. Belə bir araşdırmanı yalnız parlamentə aid bir komissiya həyata keçirə bilərdi".

Sabiq baş prokuror bir müddət də hakimiyyətdə qaldıq, mütləq KQB arxivlərini

açardıq deyir: "Yüz faiz arxiv açılmalıydı. Çünki bu məsələ rəhmətlik Elçibəyi də ciddi narahat edirdik. Onunla ikilikdə söhbətlərimiz olurdu. Bir dəfə mənə sual verdi ki, sən necə baxırsan, icra hakimiyyətində Azərbaycan dövlətinə xidmət etməyən adamlar ola bilər? Dedim ki, belə bir suala cavab verməyə hazır deyiləm. Əlimizdə belə bir məlumatın olmadığıni söylədim. Onu da rəhmətliyə dedim ki, prokurorluq və təhlükəsizlik orqanlarının icrasında bir neçə cinayət işi var ki, onlarda Xalq Cəbhəsinə aid olmayan, amma hakimiyyətdə təmsil olunanların xarici kəşfiyyat orqanları ilə kontaktları müşahidə olunub. Bu cinayət işlərində baş çatdırmamış, məhkəmənin qərarı olmamış həmin şəxslər haqqında qəti şəkildə fikir söyləməyin asan olmadığını qeyd etdim. Elçibəy dediklərimlə razılaşdı. Təəssüflər olsun ki, o cinayət işlərinin istintaqını başa çatdırma bilmədik. Sülhəddin bəy MTN-in birinci müavini idi. Arxivlər onların əllərində idi. Agenturanın şəxsi materialları, agentlərin şəxsi işləri onların təşkilatlarında saxlandığına görə, onlarda belə bir material ola bilərdi. Əgər Sülhəddin bəy bu və ya digər məsələlər barədə Elçibəyə məlumat verib, özü yaxşı bilər. Əsas agentura işləri yəqin ki, arxivlərdən götürülmüşdü. Ancaq müəyyən sənədlərin qala bilməsi mümkün idi. Ona görə də arxivlər təbii ki, açılmalıdır. Bu məsələnin bu

günə qədər müzakirə edilməsi düşünürəm ki, normal bir hal deyil".

Sabiq MTN polkovniki İlham İsmayıl S.Əkbərin dediklərini təsdiqlədi: "Sülhəddin bəyin dedikləri doğrudur. 1992-93-cü illərdə QRU ilə əməkdaşlıq edən şəxsləri aşkarladım. Onlar vətən xaini deyildilər. Eyni dövrdə yaşamış adamlar idilər. Şəxsən mən o şəxslərdən birini işlədiyim yer olan Şəmkirdə aşkarladım. O dövrdə həmin insanlar Azərbaycana qarşı işləməyirdilər. Adətən QRU ilə əməkdaşlıq edən şəxslər qonşu ölkələr üçün nəzərdə tutulur. Bu ərazilərdə SSRİ-yə daxil idi, yəni müstəqilliyimizə qədər. Bu baxımdan onların əməllərində cinayət tərkibi yox idi. Biz onları müəyyənləşdirib, işlərimizi qurmuşuq. Bu əməkdaşlıq indi də davam edir. Siz deyirsiniz ki, KQB agentlərini də aşkarlamaq olardı. Bilirsiniz ki, KQB elə biz idik. Öz agentlərimiz var idi. Onlar KQB SSRİ-nin adından verovka olunmuşdular. Azərbaycan müstəqil olmamış SSRİ burada KQB agentlərindən əleyhimizə istifadə etməzdə. Əksinə, müstəqillik qazanandan sonra Rusiya Federasiyası, yəni Federal Təhlükəsizlik Xidməti Azərbaycanda maraqlar böyük olduğuna, imkanları geniş olduğuna görə informasiya, hadisələrə təsir etmək imkanları olan Azərbaycan vətəndaşlarını verovka etməyə başladılar. Sonradan

gələnlər insanları verovka etməyə başladılar. Ona görə QRU ilə əməkdaşlıq edənlər "Biz bunun əleyhinəyik, bircə Əbülfəz Elçibəyin əleyhinə olanları aşkarlayaq". Regional kollegiyada iştirak edənlərin hamısı bunun əleyhinə səs verdi. Əleyhinə çıxış etdik ki, istər bir, istərsə də min agent açılınsın, əgər agentini açınsın, növbəti agentura ilə işləmək Azərbaycanın xüsusi xidmət orqanları üçün olduqca çətin olacaq. Bu gün də bu məntiqimiz öz gücündə qalır. Sülhəddin bəy deyir ki, onu aşkarlamaq lazımdır. Bu fikirlər razı deyiləm. Özün üçün bilə bilərsiniz ki, bu gün kimsə, məsələn filan partiyanın rəhbəri SSRİ dövründə DTK ilə əlaqəsi olub. Bunu aşkarlamağa nə ehtiyac var ki? Bilib, onunla, sadəcə, işləyirsiniz. Həbs edə bilməzsən, çünki sovet dövründə olub. Bu, vətənə xəyanət sayılmır. Agenturanın açılması bu gün də mümkün deyil. Bilirsiniz ki, 75 ildən sonra açılması barədə qərar qəbul olunub. O da sorğu əsasında yaradılan komissiya əsasında mümkündür. Amma bunu kütləvi şəkildə etmək olmaz. Onun vurduğu zərbə dəhşət olar. Agentura sistemi bərpa vəziyyətdə düşsən. Heç kəs bu sistemə inanmaz. Heç görmüsünüz ki, Amerika, İngiltərə və bu tipli ölkələrdə hakimiyyətlər dəyişəndə agentlər açıqlanır?"

□ Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

Almaniyadakı səs-küylü qətlə Rusiya kəşfiyyatı şübhəli bilinir

Zəlimxan Xanqoşvilinin öldürülməsi kimlərə lazım olub?

Bu il avqust ayının 23-də Berlinin Moabit rayonunda ikinci Çeçen müharibəsinin fəal iştirakçısı Zəlimxan Xanqoşvili öldürülüb. Almaniyada hüquq-mühafizə orqanları sui-qəsdin olduğu peşəkar şəkildə planlandığına, həyata keçirildiyinə və xarici ölkənin kəşfiyyat strukturu tərəfindən icra olunduğuna diqqət çəkib.

Almaniyanın heftəlik "Der Spiegel" jurnalı NATO-ya daxil olan bir sıra ölkələrin məxfi xidmət orqanlarına istinadən hadisənin Rusiya kəşfiyyatı-

nın və Ramzan Kadırovun adamlarının əli ilə törədilməsi ehtimalının qüvvətli olduğunu yazıb.

Terror qurbanının bioqrafiyası bu versiyaya daha da əsaslı edib. Zəlimxan Xanqoşvili Gürcüstanın əsasən çeçenlərin yaşadığı Pankis dərəsində anadan olub. O, müharibədən sonra Rusiya tərəfindən axtarıla verilib. Daha sonra Zəlimxan Xanqoşvili Gürcüstan Daxili İşlər Nazirliyinin Antiterror bölməsinin əməkdaşı vəzifəsində çalışıb.

Hələ 2014-cü ildə Z.Xanqoşvilini Pankisin Duisi kəndində məsciddə partladaraq öldürmək istəyiblər. 2015-ci ildə isə o, Tiflisin mərkəzində yenidən sui-qəsdə məruz qalıb. Silahlı adamlar ona 4 dəfə atəş açıblar. Yalnız xəstəxanaya vaxtında çatdırılması həmin vaxt onu ölümdən qurtarıb. İkinci sui-qəsdə sonra Z.Xanqoşvili Ukraynaya köçüb və burada Rusiyaya qarşı mübarizəsini davam etdirib. Ukraynaya köçən bir sıra Putin rejimi əleyhdarlarının aqibətlərinin acı sonluğuyla bit-

məsi onu Almaniyaya köçməyə və burada sığınacaq istəməyə məcbur edib. Son dövrlərdə onun Brandenburg və Berlində yaşadığı bilinirdi.

Bundan başqa, Zəlimxan Xanqoşvilini atəş açanın şəxsiyyəti barədə məlumatlar onun sifarişli qətl qurbanına çevrildiyini göstərir. Belə ki, qatilin 49 yaşlı, çeçen əsilli Rusiya vətəndaşı olduğu ortaya çıxıb. Cinayətkar avqustun 23-də saat 12-də Moabit rayonundakı parklardan birində öz qurbanına velosipedlə yaxınlaşmış və 9 mm-lik tapan-

çadan atəş açıb. Killer qaçmağa cəhd etsə də, polis onun yerini tapıb saxlamağa müvəffəq olub. Qatilin çaya atdığı tapançanı dalğıcılar çıxarıblar. Onun yaşadığı mənzildə isə külli miqdarda pul tapılıb.

Z.Xanqoşvili İçkeriyanın mərhum prezidenti Aslan Masxadova və Şamil Basayevə yaxın isimlərdən sayılırdı.

"Bild" qəzeti onun müqavimət hərəkatında avtoritete

malik olduğunu yazıb. Özünü islamçı saysa da, Zəlimxan Xanqoşvili çeçenlərin Suriyaya gətirilməsini əleyhinə olub və hətta bir çoxlarını bu fikirdən daşıdırıb.

Son hadisə Almaniyada yaşayan çeçen icmasını olduqca qayğılandırdı. Berlin sakini Saydpaşa Dukayev son müsahibəsində çeçenlərin alman polisində artıq güvənmediklərini söyləyib.

□ Musavat.com

Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyində (XİN) qurumun mərkəzi aparatı və diplomatik korpusun rəhbərlərinin toplantısı keçirilib. İclasda çıxış edən XİN başçısı Zöhrab Mnatsakanyan ölkəsinin prioritet saydığı məsələlərdən danışib, tapşırıqlar verib, mesajlarını çatdırıb.

Maraqlısı budur ki, Mnatsakanyan həm narahatlığını bürüzə verib, həm də təhdidlə danışdı. "Ermənistanın blokadası və Azərbaycana Qarabağ məsələsində dəstək verilməsi ölkəmizin təhlükəsizliyi üçün təhdid yaradır" - deyərək, nazir bildirdi. XİN başçısı əlavə edib ki, Türkiyənin Ermənistanla diplomatik münasibətlərin bərpasından imtinası, iqtisadi blokada, "erməni soyqırımı"nın inkarı, eləcə də Azərbaycana Qarabağ məsələsində dəstək Ermənistan üçün ciddi təhlükəsizlik təhdidi yaradır.

Diqqət çəkən həm də budur ki, Dağlıq Qarabağ danışıqlarının yenidən dalana düşməyini bir vaxtda Ermənistan müharibəsinin başlanmasına zəmin yaradacaq mövqə sərgiləyib. Zöhrab Mnatsakanyan "öz müqəddəratını təyin etmə" prinsipinin onlar üçün "qırmızı xətt" olduğunu deyib. (Publika.az) "Azərbaycan hakimiyyətinin siyasəti Dağlıq Qarabağ sakinlərini hədələyir və sülhün əldə olunmasına maneələr yaradır. Azərbaycan sülh istəyirsə, Qarabağın seçilmiş hakimiyyəti ilə danışıqlara getməlidir. Ermənistan Qarabağ sakinlərini təhlükə altına qoyacaq və "öz müqəddəratını təyin etmə" prinsipini məhdudlaşdıracaq həll variantı ilə razılaşa bilmir", - deyərək, nazir iddia edib. Mnatsakanyan yenidən baş nazir Nikol Paşinyanın "Qarabağ danışıqlarında tərəf olmalıdır" tezisini gündəmə gətirib və qeyd edib ki, bu, Ermənistanın əsas şərtidir.

Qeyd edək ki, Ermənistanın bu şərti liderlərin sonuncu Vyana görüşündə sıradan çıxarılmışdı, lakin görünür, işğalçı ölkə yenidən danışıqlar prosesini pozmaq niyyətindədir, hərçənd bu, müharibənin başlanması da demək olacaq.

"Yeni Müsavat" Ermənistan mətbuatına istinadən bildirir ki, İrəvanda keçirilən toplantının ənənəvi olduğu qeyd olunur. Əvvəlki illərdə də diplomatların Ermənistan paytaxtına çağırılması və müzakirələrin keçirilməsi baş verib. Lakin budəfəki toplantının keçirildiyi vaxt əvvəlkilərə bənzərdir. Belə ki, N.Paşinyanın Xankəndindəki "miatsum" bəyanatından sonra faktiki olaraq danışıqların üstündən xətt çəkilib. Əgər Paşinyan hakimiyyəti Dağlıq Qarabağ və ətraf rayonların Ermənistanla "birləşdirildiyi"ni iddia edərsə, bundan sonra danışıqın təbii olaraq heç bir mənası qalmır. Düzdür, bu bəyanatın ardınca Ermənistan XİN Paşinyanın fikirlərinin "təhrif" olunduğunu bildirdi. Lakin çox keçmədi ki, Zöhrab Mnatsakanyan Paşinyanın fikirləri ilə razılaşdığını

Ermənistan səfirlərini İrəvana topladı - işğalçı Bakının qəfil hücumundan qorxur

Ermənistan XİN rəhbəri Putinin İrəvana səfərinə qədər Elmar Məmmədyarovla heç olmasa şəkil çəkəlməyə çalışır; **Tofiq Zülfüqarov:** "İndiki halda Ermənistan üçün növbəti görüş taktiki baxımdan çox vacibdir, Azərbaycanın isə indiki halda danışıqlara qatılması..."

söylədi. Elə onun diplomatlarla görüş zamanı "Artsax Ermənistanın ayrılmaz hissəsidir" söyləməsi İrəvanın "qırmızı xətt"i keçdiyini bir daha təsdiqləyir. Ermənistan rəhbərliyi ərazilərinin 30 ilə yaxındır işğal altında olmasına rəğmə, sülh danışıqlarına sadıq qalan Bakıya təşəkkür etmək əvəzinə, Azərbaycanı günahlandırmağa cəhd göstərir.

Amma diqqəti cəlb edən digər məqam da var. Ermənistan XİN başçısı Paşinyanın son bəyanatını təkbiz edən mövqə sərgiləyib. Deyib ki, əgər Azərbaycan Qarabağ məsələsinin dinc tənzimlənməsində maraqlıdırsa, o halda Xankəndi ilə danışıqlarda maraqlı olmalıdır. Bu yanaşma avtomatik şəkildə Paşinyanın "Qarabağ Ermənistanıdır. Nöqtə" bəyanatının üstündən xətt çəkir. Bununla erməni nazir Xankəndini özünün də digər məqamda qeyd etdiyi kimi, "Ermənistanın bir hissəsi" kimi deyil, "ayrıca subyekt" kimi təqdim etməyə çalışır. Beləliklə, ermənilər bilərəkdən və bilməyərək ziddiyyətli mövqedən çıxış etməkdə davam edirlər. Bakı isə Ermənistanın hər iki iddiasını rədd edir.

Azərbaycanın keçmiş xarici işlər naziri Tofiq Zülfüqarov

rov da "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, İrəvan vəziyyətdən çıxış yolu axtarır: "Hiss olunur ki, Ermənistan XİN ümummilli məsələlərdə çox fəaldır. Elə İrəvanda diplomatlarla keçirilən müzakirələr də bunu təsdiqləyir. Lakin indiki mərhələdə bir şey diqqət çəkir ki, XİN başçısının Paşinyanın "miatsum" bəyanatına münasibəti bir az fərqlidir. Onun indiki çıxışı Paşinyanın Xankəndi bəyanatının tam şəkildə təkbiz və Ermənistanın əvvəlki mövqeyə qayıtması deməkdir. Fakt budur ki, Paşinyanın Xankəndi bəyanatından sonra danışıqlar üçün heç bir əsas qalmayıb, bunu dəfələrlə qeyd etmişik. İndi isə Ermənistan XİN rəhbərinin çıxışı fərqli durumun yaranmasına yönəlik cəhddir. Əvvəlki bəyanatın siyasəti mahiyyətini inkar etmədən köhnə mövqeyə qayıdırılar". **T.Zülfüqarov əmindir ki, Ermənistan XİN danışıqların imitəsinə əsaslar yaratmağa çalışır:** "Amma məsələ burasındadır ki, Paşinyanın bəyanatı qalır və o, təkbiz olunmayıb. Azərbaycanın indiki halda danışıqlara qatılması rəsmi Bakının həmin bəyanatı təsdiqləməsi demək olardı. Deməli, Paşinyan Xankəndində dediklərini təkbiz etməsə,

danışıqlar masasına qayıtmağın mənası yoxdur. Bu halda Azərbaycanın danışıqlara qatılması "miatsum" məsələsinin danışıqlarda mövzu kimi masaya çıxarılmasına imkan yadada bilər". **Keçmiş nazir indiki durumda Bakının hücum diplomatiyasına üstünlük verməsini, Ermənistanın son bəyanatlarının qarşısında konkret tələblər səsləndirməsini vacib sayır:** "Azərbaycanın tam ixtiyar var ki, Naxçıvanla bir-bəşə əlaqənin qurulması üçün Mehri dəhlizi ilə bağlı məsələ qaldırınsın. Bəyan olunmalıdır ki, biz bu dəhlizin Azərbaycana birləşdirmək istəyirik! Bunun üçün kifayət qədər əsaslar var. Çünki blokada vəziyyətində olan Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan əhalisi daimi yaşayır, onlarla əlaqə olduqca vacibdir".

T.Zülfüqarov Ermənistan rəhbərliyinin son zamanlar intensiv Qarabağ müzakirələri aparmasını - Paşinyan sentyabr ayında müzakirələrin davamını ABŞ-da, Kaliforniya erməniləri ilə keçirəcəyini anons edib - səbəbsiz saymır: "Düzdür, İrəvan toplantısı hesabat xarakterli və ənənəvidir. Lakin unutmaq ki, Ermənistan Rusiya prezidenti Vladimir Putinin səfərinə ciddi

şəkildə hazırlaşır. Bu səfər oktyabrda olmalıdır. Putinin səfəri zamanı çoxtərəfli məsələlərlə yanaşı, ikitərəfli münasibətlər də müzakirə oluna bilər. Ancaq eyni zamanda Putin-Paşinyan görüşündə Qarabağ məsələsi əsas müzakirə mövzularından biri olacaq. Odu ki, Paşinyan administrasiyası bu kimi müzakirələr keçirir. Onlar istəyirlər ki, köhnə tezislər üzərində Qarabağ məsələsinin müzakirəsi davam etdirilsin. Yəni demək istəyirlər ki, biz sülh prosesindən çıxmamışıq, baxmayaraq ki, Paşinyan radikal bəyanat verib". Politoloq hesab edir ki, qərbyönümlü Paşinyanın radikal bəyanatlarının təkbiz ilə məşğul olan Mnatsakanyan faktiki olaraq Rusiya XİN başçısı Sergey Lavrovun ssenarisini icra edir: "Ona görə də indiki mərhələdə Azərbaycan danışıqlara qatılma, danışıqların imitəsinə və Ermənistanın istəyinin reallaşmasına dəstək verməsi olacaq".

Digər mühüm bir məqam. Cari ilin sentyabrında Nyu-Yorkda BMT Baş Assambleyasının iclası keçiriləcək. Ermənistan və eyni zamanda ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrləri çox arzu edirlər ki, Assambleya çərçivəsində Məmmədyarov görüşü baş tutsun. Mnatsakanyan çox arzu edir ki, sessiyada heç olmasa Məmmədyarovla "danışıqların davamını təsdiq etməkdən ötrü" şəkil çəkəlməsin. Vaşinqton danışıqlarından sonra İrəvanın destruktiv mövqə sərgiləməsi, davamlı təxribatlara əl atması danışıqları dalana dirəyib. Həmçinin cəbhə xəttində Ermənistanın təxribatçı davranışlarına tutarlı cavab verilib, məsələn, Qazaxıstanla uçuşlu hərbi əməliyyat baş tutub, bu da Ermənistanla ciddi təşviş doğurub. Eyni zamanda Türkiyə-Azərbaycan birgə hərbi təlimlərinin intensiv hal alması, Türkiyənin Naxçıvanda hərbi baza quracağı ilə bağlı davamlı xəbərlər işğalçı bərk həyəcanlandırdı. Təkcə Azərbaycanda deyil, ölkə xaricində də bir sıra ekspertlər hesab edirlər ki, Paşinyan "miatsum" bəyanatı ilə savaşı tətikləmiş

vəsində Məmmədyarov görüşü baş tutsun. Mnatsakanyan çox arzu edir ki, sessiyada heç olmasa Məmmədyarovla "danışıqların davamını təsdiq etməkdən ötrü" şəkil çəkəlməsin. Vaşinqton danışıqlarından sonra İrəvanın destruktiv mövqə sərgiləməsi, davamlı təxribatlara əl atması danışıqları dalana dirəyib. Həmçinin cəbhə xəttində Ermənistanın təxribatçı davranışlarına tutarlı cavab verilib, məsələn, Qazaxıstanla uçuşlu hərbi əməliyyat baş tutub, bu da Ermənistanla ciddi təşviş doğurub. Eyni zamanda Türkiyə-Azərbaycan birgə hərbi təlimlərinin intensiv hal alması, Türkiyənin Naxçıvanda hərbi baza quracağı ilə bağlı davamlı xəbərlər işğalçı bərk həyəcanlandırdı. Təkcə Azərbaycanda deyil, ölkə xaricində də bir sıra ekspertlər hesab edirlər ki, Paşinyan "miatsum" bəyanatı ilə savaşı tətikləmiş

Elşad PAŞASOY,
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanda növbəti parlament seçkilərinin keçirilməsi 2020-ci ilin payızına nəzərdə tutulur. Seçkilərin erkən keçirilməsi ilə bağlı proqnozlar olsa da, hələ ki bu fikirlər özünü doğrultmur. Eyni zamanda ekspertlər tərəfindən bildirilir ki, növbəti parlament seçkilərində hazırkı bir çox deputatlar mandatsız qalacaqlar. Xüsusilə də bu, oliqarx deputatlara aid edilir. Hansı ki, bu deputatlar Milli Məclisdə bir dəfə də olsun çıxış etməyib, xalqın problemləri barədə söhbət açmayıb, təkliflər verməyiblər. Onların adı daha çox biznes qalmaqallarında, oliqarx həyatları ilə bağlı hallanıb.

Oliqarxlara keçməzdən öncə onu da qeyd edək ki, hazırda Milli Məclisdə xeyli yaşlı deputatlar da var. Belə ki, hazırda Milli Məclisin ən qocaman deputatı xalq artisti Zeynəb Xanlarovadır. Onun 83 yaşları var. Üstəlik, artıq 30 ilə yaxındır ki, deputat statusu daşıyır.

Digər yaşlı parlament üzvləri arasında isə Ağacan Abıyevin (82 yaş), Yaqub Mahmudovun (80) adlarını çəkmək olar.

Eyni zamanda 2020-ci ildə indiki deputatlardan Arif Rəhimzadənin 79, Xan Hüseyin Kazımlının 78, Eldar İbrahimovun, Rafiq Məmmədovun və Hüseyinbala Mireləmovun 75, Valeh Ələsgərov, Mixail Zabelin və Əliqə Hüseynovun 74, Vahid Əhmədov, Madər Musayev, Əhliman Əmiraslanov, Fəzail Ağamalı, Flora Qasımova və Hadi Rəcəblinin 73, Tahir Süleymanov

Oliqarx deputatların mandatlı son yayı...

Ekspert: "Parlament qeyri-aktiv, ancaq şəxsi biznesləri ilə məşğul olan deputatlardan təmizləmək lazımdır"

və Yevda Abramovun 72, Mahir Aslanov və İsa Həbibbəylinin 71, Şəmsəddin Hacıyev, Mirkazım Kazımov, Tahir Rzaev və Elman Məmmədovun isə 70 yaşları olacaq.

Son günlər oliqarx deputatlarından İqbal Məmmədovun ətrafında cərəyan edən proseslər cəmiyyətdə və hətta iqtidar düşərgəsində də qəzəblə qarşılandı. "Relaks" qalmaqalından sonra deputat açıqlama versə də, onun Türkiyədə və digər ölkələrdəki biznesləri ilə bağlı məlumatlar paylaşılır. Biznesinin başına

bələ olduğu deputatın gələn seçkilərdə mandatsız qalacağı ehtimal edilir. Ötən aylarda oliqarx deputat Ağalar Vəliyevin də adı mətbuatda gen-bol çəkilib. Bu xəbərlər də Vəliyevin deputat fəaliyyətinə deyil, biznesinə və bu sahədə olan qanunsuz fəaliyyətlərinə aiddir...

Bundan əlavə, mətbuatda deputat Mirzəcan Xəlilovun da qeyd edilən xüsusda adları tez-tez hallanır. Siyahını bir qədər uzatmaq da olar.

Dövlətin bütün sferalarında aparılan islahatlar, kadr

dəyişikliklərinin fonunda növbəti parlament tərkibinin də yenilənməsini labüd edir. Ekspertlər hesab edir ki, növbəti parlament seçkilərində biznesmen deputatlar mandatsız qalacaq, onları gerçək siyasi-ictimai fəaliyyətlə məşğul olan şəxslər əvəzləyəcək.

"Yeni Müsavat"a danışan

Ekspert Fərhad Mehdiyev bildirib ki, parlamentdə aktiv deputatlar olmalıdır:

"Biz bilirik ki, Azərbaycan Milli Məclisində olan aktiv deputatların sayı heç 15 nəfəri keçmir. İstənilən Azərbaycan vətəndaşından bu barədə soruşsan, o, əksər deputatları tanımaz. Bir çox deputatları isə ümumiyyətlə, öz rayonlarında belə tanıyan yoxdur. Ona görə də təbii ki, parlamenti qeyri-aktiv, ancaq şəxsi biznesləri ilə məşğul olan deputatlardan təmizləmək lazımdır. Yeni parlament ölkə gündəmini dartışmadan sadəcə qanun təsdiq edən orqan olmaqdan çıxmalıdır. Konkret olaraq parlament ölkədə problemləri həll edən bir orqana çevrilməlidir.

Bütün bunları isə hesab edərəm ki, indiki parlamentin tərkibi ilə etmək çətindir. Görürük ki, bu adamlar daha çox şəxsi biznesləri ilə məşğul olurlar. Həlbuki onların hər birinin konkret olaraq funksiyaları var. Parlament siyasi bir orqandır. Orada bildiyimiz kimi, siyasi partiyalar təmsil olunurlar. Yeni bu məntiqə yanaşsaq, o zaman parlament ölkənin siyasi yüklü məsələlərini müzakirə edib, həll etməlidir. Ancaq bizdə bunu müşahidə etmirik".

Ekspert bildirib ki, oliqarxların bir çox ölkələrdə faydası da var:

"Ancaq Azərbaycanda vəziyyət fərqlidir. Oliqarxların faydası o mərhələdə olur ki, ölkələr milli iqtisadiyyatlarını qururlar. Ölkələr milli iqtisadiyyatlarını qurduqları zaman isə müəyyən müddət ərzində, nəzərdə tutulan sahələri dirçəltmək üçün hər hansı bir şəxsə ehtiyac yarana bilər. Yeni totalim ki, hansısa şəxsin pulu var və həmin şəxs bir iqtisadi sahəyə yatırım etməklə, onu dirçəldə bilər. Azer-

baycanda biz bir çox məhsulu istehsal etməyib, xaricdən götürürük. Oliqarxlar istehsalat sahələrini ölkədə yaratmaqla, fayda verə bilərlər. Əslində bunun özü də müvəqqətdir. Çünki sahə yarandıqdan sonra onun inkişafı üçün rəqabət gətirmək lazımdır. Bunun üçün də sonradan anti-inhisar işləri aparılmalıdır. Ümumilikdə oliqarxların açdıqları bu kimi obyektin milli iqtisadiyyata töhfə verməsindən də danışmaq çətindir. Onun da səbəbi bundan irəli gəlir ki, hazırda dünyada olan müasir iqtisadiyyat sahələri, ağıllı iqtisadiyyat sektorudur. Yeni ortaya texnologiya qoymalı, yaxşı kadrlar verməlidir. Bu insanlarda isə belə bir dünya görüşü mövcud deyil. Oliqarx, sadəcə olaraq, maliyyəni buraxmalı, proyektə isə başqa bir şirkət həyata keçirməlidir. Bizdə belədir ki, oliqarx öz pulu ilə özü iş görmək istəyir. Müasir texnologiyadan yararlanmırlar. Ona görə də ancaq primitiv sahələrlə məşğul olurlar. Xüsusilə də qeyd etdiyim kimi, 5 ulduzlu hotel, şadlıq sarayları açılır. Ona görə də hazırda bu kimi oliqarxların ölkə iqtisadiyyatı üçün da böyük faydalarından danışmağa dəyməz".

□ Əli RƏİS, "Yeni Müsavat"

"Exchange"ləri açılmağa qoymayan səbəblər

Natiq Cəfərli: "Qaydalar sadələşdirilsə, kifayət qədər VDM açılar və bu, yeni iş yerlərinin yaranması ilə nəticələnər"

Valyutadəyişmə məntəqələrinin ("exchange"lərin) fəaliyyətinə yenidən icazə verilməsi ilə bağlı qərardan iki ilə yaxın vaxt ötür. Lakin bu müddət ərzində nə paytaxtda, nə də bölgələrdə valyutadəyişmə məntəqələrinin fəaliyyəti gözə dəymir. Həlbuki son olaraq valyutadəyişmə məntəqələrinin yenidən açılması üçün qanunverici aktlar qəbul olundu, müvafiq qərarlar verildi. Parlament "Valyuta tənzimi haqqında" Qanuna dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsini qəbul etdi. Bu dəyişikliklə valyuta mübadiləsi fəaliyyətinə lisenziyaların verilməsi proseduru sadələşdi. Artıq maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı valyuta mübadiləsi fəaliyyətinə lisenziya verərək onu müvafiq icra hakimiyyəti razılaşdırmaqla deyil. Hazırda "exchange"lərin fəaliyyətinin qarşısında qanunvericilik baxımından heç bir əngəl olmasa da, iqtisadi məntiqə iş adamları bu fəaliyyət növündə maraqlı deyillər. Ekspertlər hesab edir ki, əslində hökumətin də qaydaları bu cür sərbəst müəyyənləşdirməsi onu göstərir ki, onlar da valyutadəyişmə məntəqələrinin fəaliyyətə başlamasında maraqlı deyillər.

Çünki bununla hökumət bazardakı dollar manipulyasiyalarının, ajiotajın qarşısını alır, milli valyutanın məzənnəsinə olan təzyiqləri aradan qaldırır olur. Buna baxmayaraq, bu durumda turistlər çətinlik çəkir. Mütəmadi olaraq, paytaxtın mərkəzi küçələrində, xüsusən də "Azneft" dairəsi yaxınlığındakı və "28 may" metro stansiyası yaxınlığındakı bank filiallarının qarşısında növbələr müşahidə olunur.

Bəs görəsən, ekspertlər

necə düşünür? Valyutadəyişmə məntəqələrinin geri dönüşü mümkün olacaqmı?

Mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışan iqtisadçı ekspert Natiq Cəfərli hesab edir ki, əslində illər öncə valyutadəyişmə məntəqələrinin bağlanması ilə əlaqədar verilmiş səhv qərar onların ajiotaj yaratması ilə əlaqələndirilməlidir: "Bu ajiotajın yaranması nəticəsində də milli valyutanın məzənnəsi ilə bağlı ciddi oynalıq müşahidə olunur. Amma bu doğru iddia deyildi və qərar da

səhv idi. Ən azı ona görə ki, ölkə üzrə 4 mindən çox insan bu sahə üzrə çalışırdı, onlar işsiz qaldı. Valyutadəyişmə məntəqələrinin (VDM) bağlanmasından bir müddət sonra "qara bazar" yarandı. Qara bazanın yaranması da elə VDM-lərin bağlanması ilə əlaqədar idi. İndi müəyyən qədər sabitlik yaranıb, həm məzənnə sabitdir, həm də bəzi banklar şənbə-bazar günləri də filiallarını açıq saxlamaqla valyutadəyişmə problemini həll etməyə çalışırlar. Çünki həm turistlər, həm də xarici səfərlərə çıxan yerli vətəndaşların valyutadəyişmə əməliyyatları ilə bağlı problemləri qalmaqdadır. Valyutadəyişmə məntəqələrinin açılmamasının səbəbi qanunun çox sərbəst olmasıdır".

İqtisadçının fikrincə, "exchange" açmaq istəyən fiziki şəxslərə ələ sərtlər qoyulub ki, bu, iqtisadi baxımdan onlar üçün sərfəli deyil: "VDM açmazdan öncə 50 min manat depozit qoymalısan və sonra lisenziya almısan. Həmçinin

bu obyektə gülləkeçirməz şüşələrlə, təhlükəsizlik vasitələri ilə təmin etmək kifayət qədər vəsait tələb edir ki, bu da iş adamlarına sərf ələmir. Birdən-birə bu qədər vəsait investisiya kimi yatırmaq "exchange"lərin gətirdiyi gəlir qarşısında cəlbəddici deyil. Ona görə də qaydalar sadələşdirilsə, kifayət qədər VDM açıla bilər. Bu da yeni iş yerlərinin yaranması ilə nəticələnə bilər. Mən düşünürəm ki, hökumət sərbəst ajiotajın qarşısını almaq üçün bu addımı artır. Çünki valyutanın məzənnəsi hökumətin nəzarəti altındadır. Heç bir valyutadəyişmə məntəqəsi məzənnəni özbaşına nə qaldıra, nə də sala bilməz. Mərkəzi Bankın qaydaları var ki, müəyyən edilmiş faiz dərəcəsində valyutadəyişmə məntəqələri alış və satış qiymətlərində dəyişiklik edə bilərlər. Bu qaydaları pozanların ciddi şəkildə cəzalandırılması da mümkündür. Belə görünür ki, hökumət bu qaydaların dəyişməsinə və valyutadəyişmə məntəqələrinin artmasında maraqlı deyil".

Ekspert onu da qeyd etdi ki, artıq "qara bazar"ın fəaliyyəti sona çatıb: "Qara bazar demək olar ki, yoxdur. Yalnız hansısa kafələr, restoranlarda, dükanlara ola bilər ki, xarici turistlərdən valyuta qəbul etsinlər. Xüsusən də regionlarda bu mümkündür. Ancaq qara bazar demək olar ki, sıradan çıxıb. Valyutadəyişmə məntəqələri bankların nəzarəti altında açılacaq. Fiziki şəxslər bu fəaliyyət növü ilə məşğul olmaq üçün hansısa bankla müqavilə bağlamalıdır ki, o bankın qaydalarına uyğun çərçivədə işləsin. Hətta öncəki dövrdə də Azərbaycanda fəaliyyət göstərən valyutadəyişmə məntəqələrinin hamısı hər hansı banka bağlı idi və onun qaydalarına uyğun fəaliyyət göstərirdi. Lisenziyanın alınmasında da bir bankın razılığı verməsi önəmlidir. Ona görə də, bu proses elə

bankların nəzarəti altında olacaq. Valyutadəyişmə məntəqələrinin açılması həm yeni iş yerlərinin açılmasına səbəb ola bilər, həm də rahat şəkildə xarici turistlərin, yerli vətəndaşların günün istənilən saatında, bayram və istirahət günlərində valyutadəyişmə əməliyyatlarından rahat istifadəsinə şərait yaratmış olar. Bankların yeganə marağı ondan ibarət ola bilər ki, hazırda bütün valyutadəyişmə əməliyyatları bankların özündə aparılır, ancaq "exchange"lər açılarsa, bankların əlavə qazancından məhrum olmasına səbəb ola bilər. Ona görə də ola bilər ki, böyük bankların qazancının bir qismi onlardan lisenziya alan qurumlara gedəcək. Buna görə də ola bilər ki, böyük banklar, ümumiyyətlə, bu prosesdə maraqlı deyil".

□ Nərgiz LİFTİYEVƏ, "Yeni Müsavat"

Ölkədə taxta bazarlarında ard-arda yanğın baş verir. Ötən həftə Bakıda Dərənəgildə ("Baksol" yolu yaxınlığında) tikinti materialları bazarında yanğın baş verdi. Rəsmi məlumatlara görə, yanğının sahəsi, təxminən, 1500 kvadrat metrden artıq oldu. Yanğının söndürülməsinə 32 texnika, 250-dən artıq canlı qüvvə cəlb edildi. Lakin yanğının başvermə səbəbləri açıqlanmadı. Bildirildi ki, bu istiqamətdə araşdırma gedir.

miş 15 ədəd taxtakəsən dəzgah və 100 m² sahədə avtomobil ehtiyat hissələri yanıb. Yaxınlıqdakı digər satış obyektləri yanğından mühafizə olunub.

Bəs ard-arda baş verən bu yanğınların səbəbi nədir?

"Yeni Müsavat" olaraq bu istiqamət üzrə kiçik bir araşdırma etdik. Öyrəndik ki, taxta satılan ərazilərdə yanğın təhlükəsizliyi tədbirlərinə tam əməl edilmir. Buna görə də ədi bir qığılcımın qarşısı zamanında alınmadığı təqdirdə bö-

verməsinin səbəbi nəzarətin olmamasıdır. Belə ki, hava istiolanda satıcılar kölgəyə çəkilirlər. Ona görə də əraziyə nəzarət edilmir. Kiçik yanğın taxtaya keçəndən sonra bir neçə saniyə bəs edir ki, genişlənsin. Bunun da qabağını qumla, balta ilə almaq mümkün deyil".

Satıcı taxta bazarının qəsdən yandırılması ilə bağlı iddiaları əsaslı saymır:

"Burada qəsdən yandırılma olduğunu düşünmürəm. Sadəcə olaraq, ehtiyatsız

taxta aparırlar. Mən uzun illərdir ki, taxta işindəyəm. Hələ bazarda hansısa yanğın və ya digər bu kimi səbəblərdən dəmi qiymət artımının şahidi olmamışam. Bizdən də tez-tez soruşurlar ki, taxtanın qiyməti niyə bahadır. Müqayisəni də 2014-cü ilə aparırlar. Səbəb birmənalı şəkildə dollardır. Bu dəqiqə biz taxtanı Rusiyadan ən ucuz alanda 100 dollara alırıq. Oradan bura gətirilmə və digər xərcləri də üstünə gələndə kubun 280 manata olması hələ azdır".

1 milyon sürücüdən 985 mini...

Samir SARI

Dünən işdən çıxanda Rüstəm Rüstəmov küçəsinə ("Neftçilər" metrosu tərəfdən "Altun" şadlıq evi istiqamətinə) burulmaq üçün ara keçiddə gözləyirəm, maşının güzgüsündən görürəm ki, arxamda dayanan avtomobilin sürücüsü hövsələsizlik edir, maşını kərkindirir, yəni sür.

Yolda da hərəkət elədir ki, hər saniyədə, 5-10 metr aralya bir maşın, həm də sürətlə şütüyüb keçir. Arxadakı təhəmmül etmədi, signal da verdi. Bu, təxminən o demək idi ki, yola çıx, səni vursunlar.

Doğrusu, əsəbiləşdim, geri çevrilib sürücüyə işarə etdim ki, görmürsənmi yola çıxmaq mümkün deyil. Hətta istədim maşından düşüb ona yaxınlaşsam, amma yadıma Zülfüqar Xeyirxəbərin bənzər situasiyada döyülməsi vəqəsi düşdü, vaz keçdim.

Xüləs, avtomobillərin arası kəsildi, yola çıxmağıma fürsət yarandı. Sola buruldum, yola düzəldim. Güzgüdə fikir verdim ki, bu dəfə həmin şəxs yola çıxma bilmir - avtomobillər sürətlə şütüyüb keçirlər, o da dayanıb fürsət gözləyir. Yəni istədim maşını saxlayam və ona işarə edəm ki, sür gəl də, vicdansız, niyə gəlmirsən... Bu sevdadan da vaz keçdim, sürüb getdim.

Bütün sürücülər təsdiq edər, günümüz budur. Evdən işə, işdən evə gedib-gələndə hər gün ən azı yeddi-səkkiz dəfə bu cür situasiyaya düşürük.

Hələ bunun dönmə işarəsi yandırmadan soldan sağa, sağdan sola yerdəyişmə edənləri var, tunellərdə ötmə əməliyyatı aparırlar var, müşahidə kamerası olmayan yerlərdə qırmızı işıqda keçənləri var, 60-lıq yollarda 120 ilə şütüyənləri var, piyada keçidində saxlayıb piyadalara yol verdiyin zaman arxadan çatıb "niyə saxlamısan, sür də" mənasında siqnallayanları var, hər cür qayda pozduqları halda yanından keçərək, sənə tərs-tərs baxan, bəzən isə əliylə "bela maşın sürürləəəə" işarəsi verənləri var.

Saymaqla qurtarmaz. Yola çıxdıqları zaman nə qədər yol-hərəkət qaydası var, hamısını ard-arda pozan yüz minlərlə sürücünün hərəkət etdiyi şəhərdə yaşayırıq. Bu cür qayda pozuntuları edən şəxslər, üstəlik, çox aqressivdirlər, yol verməyənləri, onları intizama, qayda-qanuna riayətə dəvət edənləri düşüb döymək istəyirlər, bəzən də döyürlər.

Həmkarımız Zülfüqar Xeyirxəbərin başına gələn hadisə məhz belə bir ortamda törənilib. Zülfüqarın oğlu yerində bir gənc ona əl qaldırıb və indi içəridədir.

Bu, yollarda baş verən nə ilk hadisədir, nə də son olaçaq. Bax, bu sətirlərin yazıldığı vaxt hansısa küçədə, işıqforda bir dəlibaş sürücü düşüb başqa sürücünün qapazladı, söyüdü, təhqir etdi və sürüb getdi. Amma biz bunu bilmədik, bilməyəcəyik. Çünki təhqir olunan sürücü qayda pozuntusu edibse, şikayət etməyəcək, fikirləşəcək ki, DYP-yə, polise düşsə, vaxtı da gedəcək, əsəbləri də, üstəlik, onun özünü "nepprav" çıxara bilərlər.

Jurnalistlər isə belə durumlarda həmkar dəstəyi hiss etdikləri üçün şikayətçi olur, hadisəni ictimailəşdirirlər. Düzdür, bəzən məhəllənin kişilik prinsiplərini, oğru qanunlarını dövlətin qanunlarından üstün tutanlar bunu "işverənlik" adlandırır, amma eyni hadisə öz başlarına gələndə vay-nöfse qoparırlar.

Bir ölkənin insanların nə dərəcədə qanunpərəst, intizamli, məsuliyyətli olmasını bilmək üçün orda-burda araşdırma aparmaq, sorğu keçirmək lazım deyil, avtomobilə yola çıxmaq, 5-10 kilometr yol sürmək kifayətdir. Dolğun təəssürat yaranacaq.

Bir yaxın adam var, bir dəfə dedi ki, ölkənin yol polisi idarəsinin reisi olsam və böyür-başdan heç bir təzyiq etməsələr, öz bildiyim kimi işləsəm, bir ayın içində şəhəri yollarında elə bir durum yaradaram ki, bir dənə də tıxac və qəza-filan olmaz. Soruşdum: "Necə edərsən?" Belə cavab verdi: "Ağır şəkildə qayda pozanların, yol hərəkəti qaydalarını bilməyənlərin hamısını sürücülük vəsiqəsindən məhrum edərim. 1 milyon sürücüdən 10-15 mini qalar və yollar boşalar".

Əlbəttə, bu, radikal hərəkət olar. Amma vallahi, bu qədər intizamsız, naşı, kütbeyin, üstəlik də, aqressiv sürücülərin olduğu şəhərdə maşın sürmək də təhlükəlidir, hətta piyada gəzmək də.

Dünən bir polis mayoru mənə giley edir ki, biz də yolda qayda pozan, üstəlik, arada üstümüze çəkinib-dartınanların əlindən cana-boğaza yığılımışıq. İndi görün, polis mayorunu bezdirən xuliqanlar jurnalistlərə, sınavı adamlara nə toy tuturlar.

Taxta bazarında ard-arda yanğınların sirri

Bakıda tikinti materialları bazarındaki güclü yanğından sonra Gəncədə yerləşən taxta bazarında da yanğın oldu; satıcılar bildirirlər ki, bazarda yanğın təhlükəsizliyi qaydalarına nəzarət mövcuddur, bəs baş verən bu yanğınların səbəbi nədir...

Avqustun 27-də isə Gəncədə yerləşən taxta bazarında yanğın baş verdi. Belə ki, rəsmi məlumatda bildirilib ki, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin "112" qaynar telefon xəttinə saat 00:40-da Gəncə şəhərinin Kəpəz rayonunda taxta bazarında yanğın olması barədə məlumat daxil olub. Dərhal nazirliyin Dövlət Yanğından Mühafizə Xidmətinin müvafiq qüvvələri hadisə yerinə cəlb olunub.

Hadisə yerinə ilk çatan Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Dövlət Yanğından Mühafizə Xidmətinin yanğınsöndürmə bölmələri tərəfindən yanğının miqyası nəzərə alınaraq 2 sayılı çağırış elan edilib.

Yanğın nəticəsində ümumi sahəsi 2 ha olan "DAŞQIN" inşaat materialları bazarının ərazisində ümumi sahəsi 1400 m² olan talvarın yanar konsturksiyaları, altına yığıl-

yük yanğınlar baş verir.

"Dərənəgül" yolunda yerləşən taxta bazarında çalışan Asif Qəmbərov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, bu cür yanğınların baş verməsinin səbəbi, sadəcə olaraq, ehtiyatsızlıqdır: "Fövqəladə Hallar Nazirliyi tərəfindən hər bir taxta satıcısına tapşırılb ki, ərazidə yanğın şiti qursun. Bu, nazirliyin əməkdaşları tərəfindən tez-tez yoxlanılır. Adətən taxta satıcıları və ya sex işlədənlər şit düzəldib, ora qum, ling, balta kimi əşyalar qoyurlar. Ancaq burada su anbarı mövcud deyil. Adam var ki, yanğın baş verən zaman qumdan istifadə edilməli olduğunu bilmir. Xüsusilə də satıcılar bu kimi məsələlərdən xəbərsiz olurlar. Ona görə də kiminsə ehtiyatsızlıqdan atdığı siqaret kötüyü sonradan böyük yanğına səbəb olur. Düşünürəm ki, isti havalarda yanğının baş

davranırlar. Bir yer çox yanan zaman, orada hər kəsin beynində yanğın qorxusu olur. Ona görə də tədbir görürlər. Taxta bazarında çalışanlarda belə bir qorxu yoxdur. Bu səbəbdən də nəyi, necə gəldi atıb, işlədirlər".

Taxta bazarında hazırda 1 kub taxta 280 manata satılır. Ötən aylarda bu qiymətdə 10 manat ucuzlaşma olub. Ancaq sonradan taxtanın qiyməti yenidən 280 manata qaldırıldı.

Bəs yanğının səbəbi taxtanın qiymətini süni şəkildə artırmaq ola bilərmi?

Bu barədə də satıcılarla söhbət etdik. Satıcı Alim Həsənov bildirdi ki, bu cür yanğınların qiymətə təsiri yoxdur: "Azərbaycan ərazisinə hər gün 10 min kub metr taxta gəlir. Təbii ki, bu taxtanın hamısı bazara çıxarılmır. Bizim ərazimizdən keçib, İrana da

Onu da qeyd edək ki, ötən ay Rusiya meşələrində də ciddi yanğınlar baş verib. Lakin ekspertlər bildirirlər ki, taxta üçün ağaclar qış aylarında kəsildiyi üçün baş verən bu yanğınların qısa müddət ərzində qiymətlərə təsiri ola bilməz.

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri isə "Yeni Müsavat"a bildirib ki, taxta bazarında baş verən bu cür yanğınlar müvəqqəti də olsa qiymət artımına səbəb ola bilər:

"Bazarda baş verən yanğınlar, göründüyü kimi, ciddi qiymət dəyişikliyinə səbəb olmadı. Çünki həm yanan taxtanın həcmi, həm də bazardakı oyunçuların sistemli şəkildə ölkəyə taxta gətirmələri ilə əlaqədar olaraq bunun qiymətlərə ciddi təsiri olacağını düşünmürəm. Çünki əslində bu sahədə qiymətləri Azərbaycanda tələb və təklif müəyyənləşdirir. Azərbaycanda tikinti sektorunda canlanma olan kimi, tikinti materialları bazarında da qiymətlər qalxır. Tikintidə zəiflik müşahidə ediləndə isə bazarda durğunluq olur. Məsələn kimi devalvasiya baş verən ərəfəni göstərə bilərik. Həmin zaman tikinti materialları bazarında durğunluq müşahidə edilirdi. Ötən ildən başlayaraq, tikintidə canlanma var. Bu isə nə qədər qərribə səslənsə də, dövlət büdcəsindən təmir-tikintiyə ayrılan vəsaitlə bağlıdır. Azərbaycan iqtisadiyyatında elə bir formül qurulub ki, dövlət büdcəsindən olan xərcləmələr, bazarın bütün sahələrinə, o cümlədən də tikinti bazarına birbaşa təsir edir. Nə qədər ki, Azərbaycanda bu cür canlanma müşahidə edilir, qiymət də buna reaksiya verəcək. Müvəqqəti olaraq ajiotaj yaranıb, yanğınla əlaqədar bir-iki günlük qiymətlərdə ciddi oynama ola bilər. Ancaq qalıcı olaraq bazardakı qiymətlərə təsir tələb və təklifdən asılı olacaq".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

iki manatlıq yazı

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

"Həmişə nəse eləməzdən qabaq içimdəki "Pis Mənlik" və "Yaxşı Mənlik"lə məsləhətləşirəm. "Pis" adətən daha yaxşı məsləhətlər verir, ancaq camaatı həmişə döymək də olmaz"

(Internetdən afyozizm)

Dünənki yazımda zəhmətkeşlərimizə hansı coğrafiyanın sakinləri olduqlarını bir an belə unutmamalarını tövsiyə etmişdim, həmin söhbətə aid bir yaxşı kitabı da indi məsləhət vermək istərdim. Bu, Cared Daymond adlı müəllifin 1998-ci ildə yazdığı "Tüfəng, mikroblar və polad" kitabıdır. Orada müəyyən camaatın nə üçün qabağa getməsi, başqa camaatın isə dala qalması izah edilmişdir və Daymond coğrafi mövqenin, xalqın yerləşdiyi ərazinin xüsusiyyətlərinin o xalqa təsirini ətraflı yazmışdır. Daymondun həmin kitabından çıxan nəticəyə görə, məsələn, bizim Azərbaycanda - Rusiya, İran, Ermənistan və Türkmənistan arasında homo sapiens (şüurlu insan) kimi yetişməyimiz dəhşətli dərəcədə qeyri-mümkündür, uzağı bəlkə homo habilis (bacarıqlı insan) ola bilər.

Bəs dünənki yazı niyə yadıma düşdü, onu hörmətli oxuculara çatdırım. Mən İranda zənənlərin futbol stadionuna buraxılması münasibəti ilə gözyaşındığı vermişdim, ancaq indi təzə məlumat gəlib, deyir o icazə cəmi 1 oyunluqdur, yaxın günlərdə İran və Kamboca arasında Tehrandə oyun olacaqdır. Daha sonrakı oyunlarda da zənənlər girə bilər, ya girə bilməz, İranın idman naziri bu barədə susmuşdur. Məncə, məhərrəmlik vaxtı belə temaların açılmasında, müsəlman ümməti arasında pəjmürdəlik, çaxnaşma, qalmaqal yaradılmasında sionist dairələrin, masonların böyük rolu vardır. Elə həmin masonlardır ki, bizim Bakının ortasında, "Yaşıl bazar"da kartofun kilosunu 2 manata qaldıraraq baş nazirin müavini Əli müəllimi çantası boş yola salmışdılar. Fikir verin, bazanın adı nədir? Bəli. Masonlar istəyir biz bayrağımızın yaşıl rənginə də qıcıqla yanaşsaq, müsəlmanlar öz dinlərindən dönsünlər. Yoxsa niyə "8-ci kilometr" bazarında kartof daha ucuzdur? O cümlədən, "Meyvəli"də? Mən özüm keçən həftə Tovuzda yolun qırağından kilosu 1 manata kartof almışam, hələ evdə qalır, bəlkə Əli müəllimə pay göndərdim, əgər dövlətçiliyimiz lazımlı bilsə biz lap soğan əkərik. Aqil Abbas bunun üçün nəşriyyatın yanında bir neçə lək icarəyə götürübdür. (Yazının "Yaşıl bazar" hissəsi bitməkdə iken orada satıcı işləyən oxucum, hörmətli Təhminə xanıma müəllif salamları yetirməkdən məmnun olduğumu bildirim).

İnsanlarımızın cansağlığı dövlət tərəfindən daim diqqət mərkəzindədir. Elə o İrandan bir həkim gəlib Bakıda camaatı kəsib doğrayırdı. Burnu olmayana burun, qulağı eşitməyə qulaq qoyurdu. Az qalmışdı millətin gözünü açsın! Yalnızdan kəsib sinəyə, budndan qopardıb yanağa yapışdırırdı, nəticədə o Nitşenin dediyi fəvqəlinə insanlar Azərbaycanda yetişməkdə idi. (Biz sonra onları bəzi nazirliklərdə işə götürürdük). Lakin yaramaz, bekar, işsiz-gücsüz jurnalistlərdən kimse qurdalayıb ortaya çıxardı ki, həmin doxturun ümumiyyətlə həkim diplomu yoxdur. Bəlkə də maşın ustasıdır, Yaponiyada robot qayıran işləyirmiş. Ya da elə reket jurnalistdir, İranın "Amaşovu" bunu qara dəftərə salıb məhv edəndən sonra qaçıb şimala, başlayıb bizim üstümüzə həkimlik öyrənməyə. Səhiyyə Nazirliyi isə analara xəbərdarlıq edibdir, deyir təzə uşaq doğanda onlara süd verməyiniz ödənişli olacaqdır. Məmənin biri 10 manata. Uşaq hər litr ana südünə görə dövlət büdcəsinə müvafiq ödəniş etməlidir, yoxsa vergi müfəttişləri belə ana-babalara "Relaks" istirahət mərkəzinin gününə salacaqdır. Zarafat edirəm, qorxmayın. Hələlik bizdə ana südü pulsuzdur. Sadəcə, SN analara xəbərdarlıq edib ki, körpələri öz südləri ilə əmizdirsinlər, "Yaşıl bazar"dan alınan süni qidalara etibar etməsinlər.

ABŞ, Fransa, Almaniya, Böyük Britaniya, İtaliya, Yaponiya və Kanada başçıların bir araya gəldiyi G-7 sammiti rəsmi bəyannamə olmadan başa çatıb. Fransa, Almaniya, ABŞ, Yaponiya, İtaliya, Kanada və Böyük Britaniya liderlərinin yekun tədbirində-ışğuzar şam yeməyində ABŞ Prezidenti Donald Tramp Rusiyanın iştirakı ilə G-8 formatına qayıtmağı tələb edib.

"The Guardian" qəzetinin diplomatik mənbələrə istinadla yaydığı xəbərə görə, onun bu təklifini Avropa ölkələrindən yalnız İtaliya dəstəkləyib. Yaponiyanın baş naziri Sindzo Abe isə bu məsələdə neytral qalıb. D.Tramp onu əsas götürüb ki, İran, Suriya və Şimali Koreya ilə bağlı problemlərin həllində Moskva mütləq iştirak etməlidir. G-7 qrupuna daxil olan ölkələrin liderləri Amazon meşələrində davam edən yanğınların söndürülməsi üçün Braziliyaya yardım göstərilməsi məsələsinə dair də razılıq əldə ediblər. Böyük Britaniyanın baş naziri Boris Conson bəyan edib ki, onun ölkəsi bu məqsədlə 10 milyon funt sterlinq ayırır. Daha bir qlobal əhəmiyyətli məsələ-ticarət müharibələrinin sənətiməsi ilə bağlı müzakirələr isə gərgin keçib. ABŞ prezidenti yeni qlobal ticarət sazişinin bağlanması üçün tələfərdarı olduğunu bildiri və qeyd edib ki, hazırkı şərtlərlə ticarət münasibətlər, xüsusən Çinlə iqtisadi əlaqələr Vaşinqtonu qane etmir. Avropa ölkələrinin liderləri isə ABŞ-Çin ticarət müharibəsinin onların iqtisadiyyatına zərər verdiyini vurğulayıblar.

G-7 sammitində İran məsələsi üzrə konstruktiv müzakirə də olub. Bütün tərəflər nüvə məsələsinin diplomatik yolla həlli ilə bağlı təkliflər verib.

Almaniya kansleri Angela Merkel G-7 sammitinə dair keçirilən mətbuat konfransında bildirib ki, bu, yaxşı və konstruktiv müzakirə idi. Bu müzakirədə İranın nüvə silahını almaması və danışıqlar yolu ilə bu nəticəyə nail olmaq istəyində hamı vahid mövqeyini göstərdi. O əlavə edib ki, söhbət sonrakı eskalasiyanın buraxılmamasından gedir.

Güman edilir ki, İranla nüvə danışıqlarında müəyyən razılaşmanın əldə olunması, bu ölkəyə leqal yolla neft satışına icazə verilməsi ilə nəticələnəcək ki, bu da bazarda qiymətlərə təsirsiz ötürməyəcək. Ümumilikdə, G-7 sammitində müzakirə

İki həmsədr ölkənin olduğu G-7-də Qarabağ yada düşmədi-səbəb

Dünya liderləri Rusiyadan qorxur?

olunan digər məsələlər, eləcə də ticarət müharibələrinə son qoyulması dünya birjalarına təsir edəcək siqnallar ötürməkdədir.

G-7 sammitində ən çox diqqətçəkən məsələ İran və Rusiya ilə əlaqədar mövqə dəyişiklikləri olub.

Beləliklə, yayılan məlumatlardan aydın olur ki, G-7 sammitində dünyadakı problemlər, konfliktlər məsələsi müzakirə olunub. Məsələn, Suriya, Kırım, Amazon meşələrində yanğın məsələsi. Lakin Qarabağ problemi barədə bir kəlmə də olsun fikir bildirilməyib. 7-lərdən ikisi-ABŞ və Fransa ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədri olan ölkələrdir. Lakin G-7 sammitində bu ölkələrdən heç biri Qarabağ məsələsinə müzakirəyə çıxarmayıblar. Bu

isə ayrı-seçkiliyin nədən qaynaqlandığı sualını meydana gətirir. ABŞ və Fransa Rusiyadan niyə çəkinir? Qloballaşan dünya Qarabağ məsələsinin ön plana keçməsinə mane olurmu?

Politoloq Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"ə bildirdi ki, "Böyük yeddi-lər", sadəcə, bir diskussiya klubudur. Orada heç bir qərar verilmir, sənəd imzalanmır. Hətta bəzi liderlər bu toplantını sıradan bir görüş kimi qiymətləndirir: "Məsələn, Donald Tramp G-7-ni ciddi dəyərləndirmədiyi üçün heç bu sammitə qatılmaq istəmir. Burada münaqişələr heç də dərin müzakirə olunmur və münaqişələr barədə qərarlar verilmir. Həmin sammitdə daha qlobal məsələlər haqqında fikir mübadiləsi aparılır. Məsələn, Braziliyada me-

zim də diqqətimizi çəkdi. Sanki Türkiyənin prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan da ayrı-seçkiliyin olacağını sezdi və Rusiyaya səfəri ərəfəsində Qarabağı unutmadıqlarını dilə gətirdi. G-7 kimi mötəbər toplantıda Qarabağ məsələsinin gündəmə gəlməməsi bir neçə halla bağlı ola bilər. Birincisi, dünya dövlətləri Qarabağın taleyi ilə bağlı fikirlərini və planlarını dəqiqləşdiriblər, onun artıq müzakirəsinə ehtiyac görmürlər. Bu razılaşmanın ermənilərin xeyrinə olduğu şübhə doğurmur. İkinci günəhə özümüzə axtarmalıyıq, biz Qarabağ məsələsinin qaynar problem kimi gündəmdə olması üçün heç nə etmirik. Bu, həm dövlətin, hakimiyyətin, həm də cəmiyyətin günahıdır. Qarabağda hərbi əməliyyatlara başlasa, Qarabağ da dünyanın qaynar nöqtələrindən biri kimi qəbul ediləcək və bütün mötəbər beynəlxalq səviyyəli toplantıların da diqqəti bizdə olacaq. Toplantıların gündəminə Qarabağ məsələsinin həlli məhz bu halda daxil olacaq. Qələbə qazanıb torpaqlarımızı azad etdikdən sonra isə hər kəs bizimlə hesablaşacaq, ermənilər isə yerlərində oturacaqlar".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Bakıda Azərbaycan-Gürcüstan-Türkiyə birgə təlimləri keçiriləcək

Sentyabrın 2-də Bakıda Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan hərbi qulluqçularının iştirakı ilə "Eternity-2019" kompüter dəstəklili komanda-qərargah təlimi başlayır.

Silahlı Qüvvələrin Hərbi Oyunları Mərkəzində və səhra şəraitində keçiriləcək nəzəri və praktiki hissədən ibarət olan təlimdə üç ölkənin hərbi bölmələri və aidiyyəti dövlət qurumlarının nümayəndələri regional iqtisadi layihələrin mühafizəsinin təşkili üzrə tapşırıqları icra edəcəklər.

Təlim sentyabrın 6-dək davam edəcək.

Məlumatı Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidməti yayıb.

Avqustun 22-də İran yeni "Bavar-373" tipli zenit raket kompleksini sınaqdan keçirib. Sınaq atışında iştirak edən İranın müdafiə naziri Əmir Xatəmi kompleksin Hava Hücümündən Müdafiə Qüvvələrinin sərəncamına verildiyini bildirib. "Bavar-373" Rusiyanın S-400 sistemlərinə yaxındır.

Bu yaxınlarda isə Rusiyanın raket sınağı zamanı baş verən qəza nəticəsində nüvə radiasiyasının sızıntısı qeydə alınıb.

Rusiya Meteoroloji İdarəsi ölkənin şimal-qərbindəki Arxangels vilayətində radiasiya sızıntısının ortaya çıxdığını açıqlayıb. Virtualaz.org xəbər verir ki, Rusiyanın Vyanadakı beynəlxalq təşkilatlar yanında daimi nümayəndəsinin vəzifə-

Sərhədlərimizdə İran və Rusiyanın raket sınağı-bizi gözləyən təhlükə

Asim Mollazadə: "Bakı siyasətini elə qurub ki, hamı ilə münasibətlərini xoş saxlamağa çalışır"

Elxan Şahinoğlu: "Ətraf ölkələrin silahlanmasından narahat olmaq üçün ciddi əsaslar var"

lərini icra edən Aleksey Karpov həmin poliqonda ABŞ-ın raketdən müdafiə haqda SSRİ ilə bağlanmış müqavilədən çıxmasına cavab olaraq işlənib hazırlanan silahın sınaqdan keçirildiyini açıqlayıb.

Bu raket haqda prezident Putin ilk dəfə ötən il danışıqda "Burevestnik" səsən iti uçan, qeyri-məhdud radiusa malik və nüvə mühərriki ilə işləyən, eyni zamanda nüvə başlığı daşıya bilən raketdir. Həmin raketə qarşı istənilən mövud və perspektiv raketdən müdafiə sistemi effektivdir.

"Avqustun 8-də Severodvinsk ətrafındakı poliqonda aparılan sınaqlar bizim ABŞ-ın 2002-ci ildə raketdən müdafiə sistemlərinin məhdudlaşdırılması haqda Müqavilədən birtərəfli qaydada çıxmasına cavab olaraq işlənib hazırlanmaqda olan silahla bağlı idi", - rusiyalı diplomat bildirib.

Daimi nümayəndənin sözlərinə görə, insident rayonunda radiasiya fonu hazırda norma daxilindədir. Bu arada Norveçin nüvə mütəxəssisi də Severodvinsk poliqonundakı partlayışın mini nüvə reaktorunda baş verdiyini bildirir. Mütəxəssis partlayış nəticəsində ətrafa yayılan izotoplara əsasən bu qənaətə gəlib.

Belə ki, Rusiyanın "Rosgidromet" dövlət agentliyinin bildirdiyinə görə, qəzanın baş verdiyi Severodvinsk şəhərində radiasiyanın yüksəlməsinə izotopların dağılması nəticəsində formalaşmış inert radioaktiv qaz buludu səbəb olub. Bu izotopların Stronsium-91, Barium-139, Barium-140 və Lantan-140 olduğu, uyğun olaraq 9,3 saat, 83 dəqiqə, 12,8 gün

və 40 saat yaşadığı açıqlanıb.

Norveçdən nüvə təhlükəsizliyi eksperti deyir ki, Rusiyanın şimalındakı hərbi poliqondan buraxılan barium, stronsium və lantan izotopları burada nüvə reaktorunun partladığını göstərir, Moskvanın iddia etdiyi kimi raket mühərriki üçün yanacaq mənbəyinin, yaxud raketin deyil. "Barium və stronsium kimi izotoplar nüvə zənciri reaksiyasından yaranır. Bu, nüvə reaktorunun partlamasının sübutudur", - Norveçdə işlənmiş nüvə yanacağının təhlükəsiz idarə olunmasını öyrənən hökumət agentliyindən Nils Bohmer deyib. Ancaq Bohmer əlavə edir ki, əgər mühərrikdə "izotop mənbəyi" partlasaydı, Rusiya dövlət hava agentliyinin avqustun 26-da bildirdiyi kimi, havada qısaömürlü izotopların qarışıq aşkarlanmazdı.

Göründüyü kimi, iki qonşu ölkədə raket sınaqları keçirilir. Region dövlətlərinin sürətlə silahlanması Azərbaycan üçün hansı təhlükəni daşıyır? Bu silahlanma ilə bağlı narahat olmağa əsas varmı?

Deputat Asim Mollazadə "Yeni Müsavat" a bildirdi ki, Rusiya və İranın silahlanması böyük dövlətlərlə olan mübarizə ilə əlaqələndirmək lazımdır.

A.Mollazadənin fikrincə, hər iki dövlət Orta Şərqdə əməliyyatlar üçün belə silahları: "Onların gücü var ki, raketizim belə qonşu ölkələrə qarşı əməliyyatlar keçirsinlər. Lakin inanmıram ki, Rusiyanın və İranın Azərbaycanı qarşı belə planı var. Bakı siyasətini elə qurub ki, hamı ilə münasibətlərini xoş saxlamağa çalışır".

Deputat hesab edir ki,

Azərbaycanın güc mərkəzləri ilə əməkdaşlığı var və bu, bölgənin təhlükəsizliyinə müsbət təsirini göstərməkdir.

A.Mollazadə Ermənistanın əli ilə Azərbaycana qarşı təxribatlar olmasını istisna etmir: "Hansısa güclər sabitliyi pozmaq üçün düşmən ölkədən istifadə edə bilərlər. Ancaq indiki halda ölkəmizə qarşı Rusiya və İranın əməliyyat planları olduğunu düşünmürəm".

Politoloq Elxan Şahinoğlunun "Yeni Müsavat" a bildirdiyinə görə, narahatlıq üçün ciddi əsaslar var.

Onun sözlərinə görə, hər ikisi qonşudur və müasir silahlara yiyələnirlər: "Onların ciddi rəqibləri var və Qərblə münasibətlər kifayət qədər gərgindir. Bu gərginlik bizi də narahat edir, çünki heç kəsle gərginlik olmasını istəmirik. Azərbaycan Ermənistan istisna olmaqla heç bir dövlətlə münasibətlərdə düşmən deyil. Bu mənada ətraf ölkələrinin silahlanması və Qərblə dərin qarşılıqlılaşmaya getməsi bizdə suallar yaradır".

E.Şahinoğlunun fikrincə, biz böyük dövlətlərin işinə qarışa bilmərik: "Azərbaycan böyük oyunlarda iştirak eləmir. Bizim Qarabağ problemimiz var və əsas narahatlığımız bu məsələdir".

Siyasi şərhçi Ramiyə Məmmədova hesab edir ki, Azərbaycanın yaxın qonşularının silahlanması gündəmə gəlməsi başadüşüldür. Onun fikrincə, xüsusən İranın uranın zənginləşdirməkdə limiti keçməsi narahatlıq doğurur: "Tehranın xarici işlər naziri Cavad Zərif belə izah edir ki, bizi buna

məcbur edirlər və ölkəmizi qorumaq naminə addımlar atmalıyıq. Lakin müharibə olacağını güman eləmirəm. Əgər olacaqsa, Azərbaycana təsirləri qaçılmazdır. Çünki silahlar üstümüzdən uçacaq və ərazilərimizə düşə bilər. Amma hələ ki ABŞ-İran gərginliyi diplomatik müstəvidədir, söz savaşı getməkdədir və müharibə bu gün üçün real görünmür".

R.Məmmədovanın sözlərinə görə, ABŞ Gürcüstanda hərbi baza qurmağa hazırlaşarsa, Rusiyanın Ermənistanda bazası varsa, bu halda NATO tərəfdaşı olan Türkiyənin Azərbaycanda hərbi bazasını yaratmağa ehtiyacımız var:

"Ona görə ki, qaradaş dövlət olaraq hər hansı risk yarandığı halda kömək edə biləsiniz. Amma hazırda Rusiyanın və İranın silahlanması bizə problem yaratmır və Azərbaycan balanslı siyasət aparır. Eyni zamanda müharibə olacağı təqdirdə Azərbaycan heç kəsə icazə verməz ki, ərazisindən qonşu ölkə vurulsun".

Qeyd edək ki, "RIA Novosti" Pentaqonun hipersəs silah sahəsində uğursuzluqlarından və planlarından yazıb.

Rusiya dünyada yeganə ölkədir ki, hipersəs silaha malik olduğunu rəsmi olaraq bəyan edib. ABŞ isə hələ ki bu sahədə geri qalır. Amerikalılar balistik döyüş başlıqlı hipersəs raketlər yaratmağa çalışdıqlarını gizlətmirlər.

Onlar hətta bir neçə belə silahı sınaqdan keçiriblər. Lakin sınaqların nəticələri göstərir ki, ABŞ hələ bu sahədə Rusiyadan geri qalır.

□ **Emil SALAMOĞLU, "Yeni Müsavat"**

İsrail ərəb ölkələrinə müharibə elan edib?

"Hizbullah" və "Haşdi Şabi" qruplaşmaları İsrailin hərəkətlərinin cavabsız qalmayacağını bəyan edir.

Son bir neçə gün ərzində İsrail Suriya, Livan və İraqa hava zərbələri endirib. Bütün hücumların məqsədi eynidir-İranın Yaxın Şərqdəki fəallığına son qoymaq. Ərəb ölkələrində isə İsrailin hərəkətlərini müharibə elan edilməsi kimi dəyərləndirirlər. İran hakimiyyəti və onun müttəfiqləri-"Hizbullah" və "Haşdi Şabi" qruplaşmaları isə İsrailin hərəkətlərinin cavabsız qalmayacağını, cavab zərbələri endirəcəklərini bəyan edir.

Virtualaz.org xəbər verir ki, bu sətirlər "Kommersant" qəzetinin məqaləsindən götürülüb. Xatırladaq ki, İraq ərazisində İrana bağlı "Haşdi Şabi" qruplaşmasının bazalarına dalbadal zərbələr endirilib, habelə İsrail müntəzəm olaraq Suriya ərazisində İrana bağlı qruplaşmaların bazalarını vurur. Bu hücumlar nəticəsində hər dəfə İranın İnkilab Keşikçiləri Korpusu da itkilər verir. Nəhayət, İsrail aviasiyası avqustun 26-da Livanın Suriya ilə həmsərhəd ərazilərinə zərbə endirib. Hədəf yenə İrana bağlı qruplaşma olub.

"Bu baş verənlər müharibə elan edilməsinə xatırladır və bizə öz suverenliyimizi, müstəqilliyimizi və ərazi bütövlüyümüzü qorumaq haqqı verir", - Livan prezidenti Mişel Aun son iki gündə baş verən hadisələri belə şərh edib.

Ərəb KİV-lərinin xəbərlərinə görə, son iki gündə İsrail təyyarələri Livanın hava sərhədlərini bir neçə dəfə pozub. Gecə saat 01.00 radələrində İsrail pilotsuz təyyarələri Bekaa vadisində "Fələstinin azadlığı uğrunda Xalq Cəbhəsi-Baş komandanlıq" adlı qruplaşmanın bazasına üç zərbə endirib.

Gündüz saatlarında isə İsrail aviasiyası "Hizbullah"ın bazasının yerləşdiyi Baalbek bölgəsi üzərində kəşfiyyat uçuşları həyata keçirib. Ötən bazar günü partlayıcı daşıyan iki kvadrakopter Beyrutun cənubuna, "Hizbullah"ın nəzarətində olan əraziyə düşüb. Hərçənd həmin kvadrakopterlərin İsrailə aid olduğu şübhə doğurur. İsrail onların İrana məxsus ola biləcəyini açıqlayıb.

Suriya ərazisinə zərbələr barədə isə İsrail daha ətraflı bəhs edir. Ötən həftə sonu İsrail aviasiyası İnkilab Keşikçiləri Korpusunun "Əl-Qüds" briqadasının Suriyadakı obyektlərini vurub. Bu hücum preventiv xarakter daşıyıb, İsrail komandanlığı bildirib ki, zərbələr İran qüvvələrinin İsrailə tərəf kamikadeze-dronlar buraxmağa hazırlaşması ilə bağlı endirilib. "İranın heç yerdə immuniteti yoxdur, bizim qüvvələrimiz İran təcavüzünə qarşı hər sektordakı fəaliyyət göstərir", - baş nazir Benyamin Netanyahu bildirib.

"Hizbullah" lideri Həsən Nəsrallah isə Suriya ərazisində vurulan obyektlərin İrana deyil, onun hərəkətinə aid olduğunu, İsrailə cavab zərbələri endiriləcəyini bildirib.

Habelə ötən bazar günü İraqın Suriya ilə həmsərhəd Əl-Qaim şəhərində siə qruplaşmalarının bazası vurulub, bu hücum zamanı o cümlədən "Hizbullah Briqadası"nın komandirlərindən biri həlak olub. Bağdadda onun dəfninə yüzlərlə adam qatılıb. Nəhayət, həftənin əvvəlində İraq XİN bəyan edib ki, İsrailin hücumlarına görə BMT Təhlükəsizlik Şurasına müraciət edəcək.

Yaxın Şərq üzrə analitiklər qeyd edirlər ki, bu təhlükəli eskalasiya situasiyanın nəzarətdən çıxmasına və irimiqyaslı müharibəyə səbəb ola bilər. İsrail baş naziri B.Netanyahu isə son çıxışlarından birində beynəlxalq ictimaiyyəti İrana təsir göstərməyə çağırıb. Onun sözlərinə görə, İran İsraili məhv etmək planlarını həyata keçirmək üçün onun sərhədləri boyu Suriya, İraq, Livan ərazisində bazalar qurur.

Türkiyədə Əhməd Davudoğlu və Əli Babacanın partiya quracağı ilə bağlı müzakirələrin davam etdiyi bir zamanda Patent və Marka İdarəsinə yeni partiya ilə bağlı müraciət daxil olub.

Müraciəti edilən partiya "Yaşam və Adəlet Partisi" (YAP) adı verilib. Türkiyə mətbuatı bu partiyanın məhz Davudoğlu və Babacan tərəfindən qurulduğunu yazır. Davudoğlunun yeni partiyanın binasını da müəyyənləşdirdiyi bildirilir.

Nəticə etibarilə, Gül-Babacan-Davudoğlu əməliyyatı ilə AKP-dən 2% səs qoparmaq istəyirlər. Gül-Babacan-Davudoğlu-Qılıncda-roğlu-Akşenər-Demirtaş-Qaramolloğlu ittifaqi ilə gələcək prezident seçkilərində Erdoğanın önünü kəsərək, Türkiyəni təkrar "Atlantik yolçusu" halına gətirmək, ona yenidən "NATO kəməndi" atmaq niyyətindədirlər.

"Yeganə çatışmazlığımız mühafizəkar dindarlardan dəstək ala bilməməyimizdir. Çünki Erdoğan dindarlara bizim aramıza böyük bir divar çəkib".

Bunu İyi Partiyasının başkanı Meral Akşener deyib. Partiya başkanı sabiq nazirlər Ali Babacan və Əhməd Davudoğlunun yeni siyasi partiya quruculuğundan danışır: "Babacan və Davudoğlunun partiyası vasitəsilə Erdoğanın qurduğu bu divarı aşaraq, asanlıqla inancılı kəsimin dəstəyini təmin edə biləcəyik. Çünki kimsə onlarla bizim aramıza divar qura bilməz. Babacan bizim üçün bu dəstəyi təmin edəcək ki, bu da bizim üçün çox önəmlidir".

Meral Akşener Babacan və Davudoğlunun siyasi partiyasının müxalifətlə işbirliyinə də toxunub:

"İndi bizə Ali Babacan və Əhməd Davudoğlunun quracağı partiya da qatılacaq. Bir tərəfdə Babacan, Davudoğlu, SP, İyi Partiya və CHP, qarşılıqlı isə MHP və AKP olacaq. Əminəm ki, bunu Erdoğan da görür".

"Türkiyədə gedən siyasi proseslər bu ölkənin daxili məsələləridir. Hesab edirəm ki, xarici ekspertlərin oradakı hadisələrə qiymət verməsi düzgün deyil".

Bu sözləri "Yeni Müsavat" a deputat, YAP İcra Katibliyinin Siyasi təhlil və proqnozlaşdırma

Türkiyədə qurulan YAP-a Milli Məclisdəki deputatlardan rəy

Aydın Mirzəzadə: "Türkiyədə YAP-ın iqtidara gəlməsini seçki müəyyən edəcək"
Fərəc Quliyev: "Türkiyə siyasətində ciddi bir toparlanmadır"

Aydın Mirzəzadə

şöbəsinin müdiri Aydın Mirzəzadə Türkiyədə yeni yaradılan Yaşam və Adəlet Partiyasının perspektivləri haqda danışarkən bildirdi.

Onun sözlərinə görə, Türkiyə demokratik ənənələri, seçki təcrübəsi və zəngin dövlətçiliyi olan ölkədir: "Siyasi həyatda baş verənlər Türkiyənin inkişafı-

Fərəc Quliyev

na yönəlikdir və yeni yaradılan partiyanın hansı nəticələr verəcəyi onların daxili işidir".

A.Mirzəzadə Türkiyədəki YAP-ın adının Azərbaycandakı

hakim partiya ilə abreviaturada eynilik təşkil etməsi barədə də danışdı. O bildirdi ki, Türkiyə YAP-ının iqtidara gəlməsini seçki müəyyən edəcək: "Biz proqnoz verə bilmərik və ancaq Türkiyə seçicisi, türk cəmiyyəti qərar verəcək".

Deputat Fərəc Quliyevin sözlərinə görə, partiyanın təsisçiləri olan Əli Babacan, Əhməd Davudoğlu, Abdulla Gül Türkiyə siyasətində kifayət qədər ciddi personalardır.

Onun fikrincə, cəmiyyətdə çəkisi, sanbalı və hörməti olan iqtidarın keçmiş nümayəndələri elektorata malikdirlər.

F.Quliyev güman edir ki, sürprizlər ola bilər: "Türkiyə siyasiləşmiş bir cəmiyyətdir və adını çəkdiyiniz köhnə ko-

dəfləri olduğunu bilməliyik. Hər bir halda Türkiyə siyasətində ciddi bir toparlanmadır".

Deputat qardaş ölkənin daxili işlərinə qarışmaq niyyətində olmadığını, bununla belə, türk xalqının iradəsinin son sözü deyəcəyini düşünür: "Biz onlara uğurlar arzulayırıq və türk xalqı kimi seçəcəksə, qərarına hörmətlə yanaşacağıq".

F.Quliyev bu partiyanın 2023 seçkisini qarşısına hədəf qoyduğu və Qərbdən dəstək alacağı, indiki iqtidarı hakimiyyətdən yola salacağı barədə iddialara belə münasibət sərgilədi: "Türkiyədə güclü partiyalar var. Onlardan biri İYİ partiyadır. Eyni zamanda bələdiyyə seçkilərində CHP iri şəhərlərdə qalib gəldi. Bu faktorlar da gözəndən kə-

nar qoyula bilməz. Amma hakimiyyət də boş oturmayacaq, səhvlərini düzəltməyə çalışacaq. Yeni onlar üçün hər şeyin hamar olacağını demək olmaz".

"Yeni partiya qurmaq iddiasında olan keçmiş baş nazir Əhməd Davudoğlu uğur qazanmayacaq". Bu sözləri Davudoğlunun sabiq müşaviri Atılğan Bayar deyib.

"Davudoğlu və komandasının uğurlu və funksional ola biləcəyi tək məkan CHP-dir. Ya CHP-yə qoşulsunlar, ya da siyasi iddialarından imtina etsinlər. "Davudoğlu hərəkatı"ndan yeni siyasi cərəyan gözləmək mənasızdır. Yeni siyasi hərəkat yaradacaq potensial yoxdur bu komandada..." - deyər Bayar bildirib.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Tramp pul kisəsinin ağzını yenə açdı-Bakıdan reaksiya

Elşən Mustafayev: "ABŞ-ın nüfuzu, dünyada söz sahibi olması həm də dünya ölkələrinə və təşkilatlarına böyük məbləğlərdə yardımlar etməsindədir"

Donald Tramp administrasiyasının ölkənin beynəlxalq yardım üçün nəzərdə tutulan xərclərini 4 milyard dollardan çox azaltmaq niyyəti reallaşmayıb. Belə ki, Ağ Evin büdcə bürosunun hazırladığı layihədə ABŞ-ın Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin (USAID) xərclərinin 2,4 milyard dollar, Dövlət Departamenti tərəfindən həyata keçirilən beynəlxalq yardım proqramının xərclərinin isə 2 milyard dollar həcmində azaldılacağı nəzərdə tutulmuşdu.

Ağ Ev Konqresin izni olmadan xarici ölkələrə 4 milyard dollarlıq yardımını kəsmək ideyasından əl çəkib.

Bu barədə CNN kanalı öz mənbələrinə istinadən məlumat yayıb.

Gələcək informasiyalara əsasən, məhz Donald Tramp özü belə bir niyyətdən imtina edib.

CNN-in rəyini öyrəndiyi ekspertlərin fikrincə, belə bir addım administrasiyanın siyasi cəbhədə növbəti kurs dəyişikliyini göstərir.

Həmçinin bildirilir ki, prezident bu hadisə Donald Trampın

və ABŞ hökumətinin ölkənin dünyada söz sahibi olmasında xarici maliyyə yardımlarının mühüm rol oynadığı qənaətinə gəlməsinin göstəricisi sayıla bilər. ABŞ-ın gücü həm də çox böyük məbləğlərdə xarici yardımlar ayırməsındadır. Bunu azaltmaq ölkənin nüfuzunu da azaldarmı?

AMİP-in beynəlxalq əlaqələr katibi, politoloq Elşən Mustafayev "Yeni Müsavat" a bildirdi ki, Donald Tramp ABŞ prezidenti olandan sonra özü və administrasiyası beynəlxalq yardım üçün nəzərdə tutulan xərclərin

Elşən Mustafayev

azaldılacağını dəfələrlə bəyan ediblər və bu istiqamətdə Konqresə təkliflərin göndərilməsi ilk hal deyil. Amma məsələ ondadır ki, sənədin Konqres tərəfindən qəbul olunmayacağı öncədən məlum olsa da administrasiya israrla təkliflərini göndərməkdə davam edir. Bu

dəfə eyni prosesi müşahidə edirik: "Düşünürəm ki, bu siyasət ilk növbədə Donald Trampın öncəki prezidentlərdən fərqli birisi olduğunu gündəmdə saxlamağa xidmət edən bir addımdır, eyni zamanda yardım alan təşkilatları hansısa məqsədlər üçün bir növ gərginlikdə saxlamağa hesabla-

nı. Fikir verirsinizsə, yardımların kəsilməsindən yox, azaldılmasından söhbət gedir. Baxmayaraq ki, Konqres bunu qəbul etməyib, qəbul etsəydi belə, burada təəccüblü bir hal olmayacaqdı. Çünki bu gün azaldıydı bir müddət sonra arta da bilərdi".

Ekspertin sözlərinə görə, əslində hakimiyyətdə kimin olmasından asılı olmayaraq, ABŞ-ın maliyyə yardım proqramları heç vaxt bir şəxsin istəyinə uyğun müəyyənləşmir. Bu, xarici siyasətin əsas qollarından biridir: "Ayrılan pullar, olunan yardımlar müxtəlif ölkələrdə ayrı-ayrı sahələr üzrə həmin dövlətlər üçün

uğurlu layihələrə xərclənə də, bundan ABŞ-ın maraqları da həmişə bəhrələnib. Nə qədər ki, ABŞ özünü supergüc hesab edir, belə layihələr davam edəcək. Ancaq maraqlara uyğun müxtəlif korrektorlar edilə bilər ki, bunun da müxtəlif zamanlarda şahidi olmuşuq. ABŞ-ın nüfuzu, dünyada söz sahibi olması həm də dünya ölkələrinə və təşkilatlarına böyük məbləğlərdə yardımlar etməsindədir. Ona görə də heç bir ABŞ prezidenti dövlətini bu nüfuzdan, gücdən məhrum edəcək addıma getmir və getməz".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

**Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi**

1993 -cü ildə Azərbaycan ərazilərinin Ermənistan ordusu tərəfindən işğalını təsdiqləyən və qeyd-şərtsiz azad olunmasını tələb edən BMT bir-birinin ardınca Azərbaycana qarşı təxribatçı əməllərə yol verir. Belə ki, Azərbaycan ərazisində separatçılar tərəfindən qurulan qondarma "artsax respublikası"nın adından hazırlanan sənəd BMT-nin rəsmi veb-səhifəsində yerləşdirilib.

Ermənistanın BMT yanında daimi nümayəndəliyinin rəhbəri Mqer Marqaryan tərəfindən qurumun baş katibinə təqdim olunan və daha sonra da rəsmi veb-səhifədə yerləşdirilən memorandum əlavəyə ("non paper") Dağlıq Qarabağ bölgəsindəki separatçı rejimin hazırladığı "2030-cu ilə kimi inkişaf planı" daxil edilib. Sənəd BMT-nin irəli sürdüyü və 2030-cu ilədək nəzərdə tutulan Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin həyata keçirilməsi barədə "artsax respublikası"nın hesabı adlanır.

Yeniavaz.com bildirib ki, BMT-nin rəsmi veb-səhifəsində yerləşdirilən bu sənəddə Azərbaycan əleyhinə olduqca ağır itihamlara yer verilib. Sənəddə Azərbaycanın "artsax respublikası"na hücum etməsi, onun inkişafına mane olması qeyd olunur. Daha sonra qeyd olunur ki, Azərbaycanın təhdidlərinə və təcavüzünə baxmayaraq "artsax respublikası" BMT-nin irəli sürdüyü Minilliyin İnkişaf Məqsədlərini həyata keçirməyə çalışır.

Məlumat üçün bildirdik ki, bu hesabat qondarma "respublika" adından BMT-nin rəsmi səhifəsinə yerləşdirilən ilk sənəd deyil. Daha əvvəl də Ermənistanın BMT yanındakı daimi nümayəndəliyinin rəhbəri Mqer Marqaryan "artsax respublikası" adından hazırlanan sənədi Baş katibə təqdim edib və həmin sənəd də rəsmi veb-səhifədə yerləşdirilib. 2018-ci ilin dekabr ayında qondarma qurumun "xarici işlər nazirliyi" tərəfindən hazırladığı qeyd olunan və BMT rəsmi veb-səhifədə yerləşdirilən sənəddə iddia olunurdu ki, Azərbaycan 1991-ci ildə "artsax respublikası"na hücum edərək insanları girov götürüb. Guya Azərbaycan hakimiyyəti 640 dinc sakinə qanunsuz həbs edib, onlardan 31 nəfərinə işgəncələr verilib və s.

Onu da bildirdik ki, heç bir rəsmi mahiyyəti olmayan bu sənədlərdən diplomatlar yalnız təbliğat vasitəsi kimi istifadə edirlər. Təəssüflə qeyd etmək lazımdır ki, BMT kimi nüfuzlu bir qurumun rəsmi veb-səhifədə "artsax" "müstəqil dövlət" kimi təqdim edib.

Məsələ ilə bağlı XİN-in mətbuat xidmətindən verilən açıqlamada bildirilir ki, Ermənistan BMT-də üzvlük haqqından sui-istifadə edərək BMT-dəki nümayəndəsinin baş katibə ünvanlandığı məktubunun əlavəsi qismində Azərbaycanın hazırda Ermənistan silahlı qüvvələrinin işğal altında olan ərazilərdəki qanunsuz separatçı rejimin kağızını yayıb: "Ermənistan tərəfindən BMT, eləcə də ATƏT çərçivəsində qanunsuz separatçı rejimin kağızlarını yaymaq təcrübəsindən istifadə olunur, lakin bu heç bir halda bu təşkilatların mövqeyini əks etdirmir. Ermənistan tərəfinin BMT çərçivəsində növbəti təxribatına cavab olaraq ölkəmizin BMT yanında Nümayəndəliyinin BMT Baş katibinə etiraz məktubu ünvanlanıb və məktubumuz bugünlərdə BMT Baş Assambleyasının və Təhlükəsizlik Şurasının rəsmi sənədi kimi dərc olunacaq".

Məlumatda bildirilir ki, icmal qondarma "DQR"-in "xarici işlər nazirliyi"nin təşəbbüsü ilə hazırlanıb və qondarma respublikanın "Davamlı İnkişaf üzrə Milli Şurası" tərəfindən təsdiqlənib. Ermənistanın BMT yanında Daimi Nümayəndəliyi tərəfindən təqdim olunmuş sənəd BMT-nin rəsmi saytında yerləşdirilib. Əlavə edək ki, bu "sənəd" Ermənistan mediasında manşetlərdən verilib və təbliğat üçün istifadə olunub. Xüsusilə də Nikol Paşinyanın Xankəndində səsləndirdiyi sərəmsə bəyanatdan sonraya təsadüf edən bu məsələ "uğur" kimi cəmiyyətə sınırr.

Onu da qeyd edək ki, bu ilin aprelinde də analoji hadisə baş vermişdi. O zaman Ermənistan öz illik hesabatı ilə yanaşı, Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərində yaradılmış qondarma rejimin hesabatını BMT-nin İnsan Hüquqları Şurasına təqdim etmişdi və bu sənədlər BMT-nin rəsmi səhifəsində yayımlanmışdı. Məsələ Azərbaycan parlamentində də kəskin etirazlara səbəb olmuşdu.

Milli Məclisin plenar iclasında deputat Azay Quliyev məsələni gündəmə gətirərək demişdi ki, BMT İnsan Hüquqları Şurası öz səlahiyyətindən kənara çıxıb. "Hesabat 6 dildə yayılıb. BMT bu dəfə Ermənistanın təxribatına şərait yaradıb. BMT indiyə qədər bu cür qanunsuzluğa yol verməyib. Hətta hesabat "Artsax" adı ilə yerləşdirilib. Azərbaycanın BMT-dəki nümayəndəliyi buna etiraz etməli və hesabat BMT-nin saytından çıxarılmalıdır" - A.Quliyev bəyan etmişdi.

Daha sonra Azərbaycanın Cenevrədəki BMT Bölməsi və digər beynəlxalq təşkilatlar yanında daimi nümayəndəsi tərəfindən BMT-nin İnsan Hüquqları üzrə Ali Komissarlığının İnsan Hüquqları Müqavilələri Bölməsinin rəhbəri ilə görüş keçirildi və Ermənistanın Cenevrədəki Daimi Nümayəndəliyi tərəfindən göndərilmiş sənədə əlavə olunmuş kağızların heç bir hü-

Qarabağ

BMT onun qətnamələrini saymayan ermənilərə meydan verir

Qurumun rəsmi veb-səhifəsində Qarabağdakı qondarma rejimin "sənəd"inin yerləşdirilməsi nədən xəbər verir? **Rəsmi Bakının etirazı:** "Ermənistan tərəfinin BMT çərçivəsində növbəti təxribatına cavab olaraq..."; QAT sədrindən savaşa çağırışı

quci əsasının olmadığı və belə cəhdlərin qəbul edilməz olduğu barədə etiraz bildirildi. Ancaq istənilən halda, Azərbaycan ərazilərinin işğalının davamına biganə qalan BMT-nin separatçılara bu şəkildə meydan verməsi anlaşılmalı deyil. Hər halda, postsovet məkanındakı digər separatçılarla bağlı analoji hadisənin baş verməməsi qurumun ikili standartlarından xəbər verir. O zaman sərəgilənən etirazlara rəğmən BMT növbəti dəfə beynəlxalq hüququ pozmaqdadır.

QAT sədri Akif Nağı "Yeni Müsavat"a dedi ki, bu hadisəyə artıq heç bir bəraət, izahat yoxdur: "Ermənilər bütün kartlarını açıb niyyətlərini gizlətmirlər. Azərbaycan bəyanat verməklə kifayətlənməməli, danışıqlardan dərhal çıxmalı, BMT qarşısında sərt tələb qoymalı, Ermənistanın işğalçı dövlət kimi tanınmasını tələb etməlidir. Əks halda, Qarabağın azadlığı uğrunda müharibəyə başlamalıdır!" QAT sədri dedi ki, təşkilat BMT-nin Bakı Ofisi qarşısında etiraz aksiyaları da keçirə bilər: "BMT ofisi qarşısında aksiyamız ola bilər. Ümumiyyətlə, Qarabağla bağlı aksiyalarımız gündəmdədir".

XİN-in mətbuat katibi Leyla Abdullayeva "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Ermənistan BMT-də üzvlük haqqından sui-istifadə edərək BMT-dəki nümayəndəsinin baş katibə ünvanlandığı məktubunun əlavəsi qismində Azərbaycanın hazırda Ermənistan silahlı qüvvələrinin işğal altında olan ərazilərdəki qanunsuz separatçı rejimin kağızını yayıb:

zını yayıb: "Xatırladım ki, Ermənistan tərəfindən BMT, eləcə də ATƏT çərçivəsində qanunsuz separatçı rejimin kağızlarını yaymaq təcrübəsindən istifadə olunur, lakin bu, heç bir halda həmin təşkilatların mövqeyini əks etdirmir. Ermənistan tərəfinin BMT çərçivəsində növbəti təxribatına cavab olaraq ölkəmizin BMT yanında Nümayəndəliyinin BMT Baş katibinə etiraz məktubu ünvanlanıb və məktubumuz BMT Baş Assambleyası və Təhlükəsizlik Şurasının sənədi kimi dərc olunub".

BMT və digər beynəlxalq qurumların ikili standartlarından, həmçinin işğalçıya qarşı təsirsiz tədbirlər görməməsinə istisna qoyulmuşdur. Ermənistanın son davranışları savaşa qətiliklə aparıb çıxarıb. Nikol Paşinyanın Xankəndindəki "miatsun" sayıqlamasına hətta həmsədrlər tərəfindən cavab verilməməsi Bakı üçün ayrı yol qoyur. Üstəlik, BMT-yə məxsus saytda qondarma rejimə özünü ifadə imkanının yaradılması işğalçı stimullaşdırandır. Qarabağda müxtəlif sosial layihələr həyata keçirən Ermənistanın rəhbərliyi hər bir addımı ilə savaşa tətikləyən həyasızlıqlara imza atırlar.

"Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli yeni siyasi və hərbi müstəviyə keçməlidir. Vaxt çatıb ki, xalqımız bütün dünya ictimaiyyəti qarşısında vahid mövqə ortalığa qoysun".

Bu barədə publika.az-a açıqlamasında Şimali Qafqaz üzrə ekspert Müqəddəs Mehdiyev deyib. Ekspert təklif edir ki,

lətlər qorunmalıdır. Belə halda təşkilatın sülhməramlıları bölgəyə yeridilə bilər. Çox qorxulu variantdır, Azərbaycana ərazi itkisindən başqa heç nə vəd etmir". **M.Mehdiyev hesab edir ki, biz qətiyyətli addım atmalyıq:** "Bunun üçün Azərbaycan cəmiyyətinin bütün aparıcı siyasi qüvvələri və ayrı-ayrı icmaların təmsilçiləri məsuliyyəti birlikdə öz üzərlərinə götürməlidirlər. Təklif edirəm ki, bu ilin payızında Azərbaycanda Böyük Xalq Qurultayı (Qarabağ Qurultayı da adlandırılabilir) çağırılsın. Tədbirdə ölkə prezidenti, Təhlükəsizlik Şurasının üzvləri, millət vəkilləri, iqtidarda və müxalifətdə olmasından asılı olmayaraq bütün milli siyasi qüvvələr, QHT rəhbərləri və vətəndaş cəmiyyətinin fəalları, Qarabağ icmasının və regionların nümayəndələri, Azərbaycanda fəaliyyət göstərən xarici ölkə səfirliklərinin və beynəlxalq təşkilatların təmsilçiləri, elm və mədəniyyət xadimləri iştirak etməlidirlər. Qurultayda hər bir kəs yalnız Dağlıq Qarabağ probleminin həlli ilə əlaqədar təkliflərini verməlidir. Yekun qərar Azərbaycan xalqının iradəsi kimi qəbul olunmalıdır. Bundan sonra münaqişənin həlli istiqamətində vahid siyasi və hərbi mövqə əsas götürüləcək. Digər tərəfdən, qurultay Dağlıq Qarabağ probleminə dair daxildə siyasi mübarizə predmeti kimi istifadəyə son qoyacaq".

Belə bir vəziyyətdə danışıqların növbəti raundunun təşkilatı ilə bağlı fikirlərin səslənməsi isə əcaibdir. Ən absurd isə İrəvandan verilən "Danışıqlara hazırsınız, dinc danışıqların alternativ yoxdur" kimi növbəti bəyanatlarıdır. Ermənilər hər zaman olduğu kimi, özlərini "sülh gətirənləri" kimi göstərib, işğalçı leqallaşdırmağa çalışırlar. BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinin zibil qutusuna atılması halında bu, heç də qəribə görünmür. O BMT-nin ki, onun qətnamələrinə təcavüz işğalçıya saytında yer ayırır... Hələlik rəsmi Bakının etirazına nə BMT-nin Baş Ofisindən, nə də Bakı Ofisindən cavab reaksiyası gəlməyib...

Yay mövsümü başa çatmaq üzrədir. Artıq Azərbaycanda məzuniyyət götürmüş əksər insanlar istirahətini başa vurub gündəlik iş rejiminə dönməkdədirlər.

Mövsüm sonunda məzuniyyət məsələsi qarşıya Türkiyədə baş vermiş hadisədən sonra Azərbaycanda da gündəmə çevrilib. Belə ki, İstanbulda güclü yağışların fəsadlarına səbəb olduğu vaxtda şəhərin bələdiyyə sədri Əkrəm İmamovun qısamüddətli tətillə çıxması ciddi müzakirələrə yol

Həftədə 35 əvəzinə 39 saat işləyənlər əlavə 2 həftə də məzuniyyət hüququ qazanırlar.

Dünyanın ən böyük iqtisadiyyatına malik ABŞ-da əmək məzuniyyəti üçün minimum müddət müəyyənləşdirməyən yeganə ölkədir. Burada məzuniyyət müddətini hər şirkət özü müəyyən edir. Orta məzuniyyət müddəti ABŞ-da 10 gün təşkil edir.

Qonşularımızdan Rusiyada minimum məzuniyyət müddəti 28 gündür.

qanizmini bərpa etməyə imkan tapsın. Belə istirahət işçinin iş keyfiyyətinin qorunması baxımından işəgötürən üçün də sərfəlidir”.

Ekspert deyir ki, Azərbaycanda məzuniyyət hüququ tərəfdar çıxduğumuz beynəlxalq konvensiyalarda da əksini tapıb. Belə konvensiyaların bir çoxu bu il 100 yaş olacaq Beynəlxalq Əmək Təşkilatı tərəfindən qəbul edilib: “Avropa Sosial Xartiyası da var, Azərbaycan ona tərəfdar çıxsa da, 4 həftəlik əmək məzu-

Əsəd bildirir ki, məzuniyyət-istirahət insan orqanizmi üçün son dərəcə vacib şərtlərdən biridir: “İtilmiş enerjini bərpa etmək, sağlamlığın qorunması, psixi rahatlığın təmin olunması və iş qabiliyyətinin artırılması üçün istirahət etmək lazımdır. İstirahət ilk növbədə insanı həm fiziki, həm də psixi cəhətdən enerji ilə təmin edir. Ümumiyyətlə, uzun müddət istirahət etməmək insanın psixoloji durumu ilə yanaşı, sağlamlığına, iş qabiliyyətinə də mənfi təsir göstərir. İstirahət etmədikdə adam yorğun,

Məzuniyyət kimə daha çox sərf edir: işçiyə, yoxsa..

Azərbaycanda 5 milyon məşğul əhəlinin yalnız 1,4-1,5 milyon nəfəri real əmək müqaviləsi əsasında işləyir

açdı. Hakim AKP yetkililəri müxəlifətçi bələdiyyə başqanının sel zamanı iş başında deyil, tətildə olmağa suçladılar. Hətta prezident Rəcəb Təyyub Ərdوغان da məsələyə qarışıaraq “İstanbul sel basdı, bəyefəndi tətildədir. Mən baş nazir olanda da, prezidentliyimdə belə tətillə mədəm. Biz şəhərlərimizi bu bacarıqsızların əlinə buraxacaq deyilik” formasında reaksiya verdi.

Ə.İmamovlu özünə yönəlik ittihamlara maraqlı cavabı ilə gündəm yaratdı: “Tətillə məsələsi bu aralar çox danışılır. Biri deyib ki, mən həyatımda heç tətillə çıxmam: bu olanda da, o olanda da. Professional həyatda buna belə bir cavab verilir ki, demək, sən heç işləməmişən. Çünki işləyirsənsə, demək, tətillə ehtiyacın var”.

İstanbul bələdiyyə başqanının sözləri məzuniyyətin nəyə görə vacib olduğu məsələsini gündəmə gətirir. Əmək məzuniyyəti nə üçün lazımdır? Niyə bütün ölkələr işçilər üçün ödənilmiş məzuniyyət hüququnu qeyd-şərtsiz tanıyırlar? İddə bir dəfə verilən məzuniyyətin işçiyə və işəgötürənə hansı faydaları var?

Məzuniyyət hüququ tanınan ilk işçilər

Öncə qeyd edək ki, işçilərin ödənilmiş əmək məzuniyyətinə çıxmaq hüququ dünyada ilk dəfə 1936-cı ildə Fransada təsbit olunub. Bu hüququ işçilərə həmin il hakimiyyətə gəlmiş solçu Xalq Cəbhəsi Partiyası taniyib. O vaxtdan bəri bu hüququ dünyaya demək olar ki, bütün dövlətlər taniyiblər. Hazırda haqqı ödənilən əmək məzuniyyətinin müddəti ayrı-ayrı ölkələrdə fərqlidir. Məsələn, dünyada ən uzunmüddətli məzuniyyət İsveç, Danimarka, Finlandiya, Avstriya və Kanadadır - 5 həftədən az olmayaraq. İşçilərə ən qısamüddətli məzuniyyət hüququnu Filippin hökuməti taniyir - cəmi 5 gün. Ondan sonra 6 günlük Meksika, 7 günlük Sinqapur gəlir. Texnoloji inkişaf lideri olan Yaponiyada qanun 18 günlük məzuniyyətə icazə versə də, yaponların böyük əksəriyyəti bunun cəmi 8 gündən istifadə edirlər.

Hazırda Fransada işçinin haqqı ödənilməklə 5 həftə məzuniyyət götürmək hüququ var.

Avropa Sosial Xartiyasının qoşulmadığımız maddəsi

Azərbaycanda isə Əmək Məcəlləsinə əsasən, əmək müqaviləsi ilə işləyən hər bir işçinin ildə bir dəfə 21 gündən az olmayaraq əmək məzuniyyətinə çıxmaq hüququ var. Bu barədə “Yeni Müsavat”-a danışan Vətəndaşların Əmək Hüquqlarını Müdafiə Liqasının rəhbəri Sahib Məmmədovun sözlərinə görə, Azərbaycanda işçilərin istirahət hüququ ölkə konstitusiyasında təsbit olunub: “Bu hüquq konstitusiyamızın 37-ci maddəsində əksini tapıb. İstər fiziki, istər zehni fəaliyyətlə məşğul olan insanlar mütəlq müəyyən müddətdən sonra istirahət etməlidirlər. Bizim Əmək Məcəlləsinə görə gündəlik - iş vaxtı ərzində istirahət nəzərdə tutulur, sonra iş günləri arasında, həftəlik və illik istirahət rejimleri var. Illik istirahət məhz haqqı ödənilən əmək məzuniyyətidir. Bu, ona görə verilir ki, insanlar əmək qabiliyyətini bərpa edə bilsin. Əks halda, birincisi, əməyin mühafizəsi qaydaları pozulur. Yorğun insan iş zamanı qəza yarada bilər. Məsələn, yuxulu sürücü qəza törədən bilər, yaxud zehni işlə məşğul olanın hazırladığı sənədlər keyfiyyətsiz olacaq və sair. Uzunmüddətli planda məzuniyyət ona görə lazımdır ki, insan öz or-

niyyəti nəzərdə tutan maddəsinə qoşulmayıb. Bizim konstitusiyamıza əsasən işçilərin minimum 3 həftəlik məzuniyyət hüququ var. Bu hüquq yalnız əmək müqaviləsi əsasında işləyənlərə aiddir. Qanunvericiliyə görə, fəhlə peşələrində çalışanlar üçün minimum əmək məzuniyyəti müddəti 3 həftə, qulluqçu peşələrində çalışanlar üçün 30 gün, pedaqoji işçilər üçün 56 gün, imtiyazlı qruplar üçün 42-46 gündür və sair. Maraqlıdır ki, Azərbaycanda 5 milyon məşğul əhəlinin yalnız 1,4-1,5 milyon nəfəri real əmək müqaviləsi əsasında işləyir. Yeni bu gün əmək müqaviləsi olmadan işləyən 3,5 milyon nəfərə yaxın insanın məzuniyyət hüququ yoxdur. Təsəvvür edin, iqtisadiyyatın 80 faizi özəl sektordadır, amma əmək müqaviləsi ilə işləyənlərin cəmi 30 faizi bu sektorun payına düşür. Ölkədə əmək müqaviləsi ilə işləyənlərin böyük hissəsi - 900 min nəfəri dövlət qurumlarında çalışırlar. Elə əmək hüquqlarına ən yaxşı əməl edənlər də dövlət qurumlarıdır. Özəl sektorda isə əmək hüquqlarına, xüsusilə məzuniyyət hüququna əməl olunması sahəsində çox ciddi problemlər var”.

Məzuniyyətsiz işləmək insan orqanizmi üçün nə deməkdir

Tanınmış həkim Seyfəddin

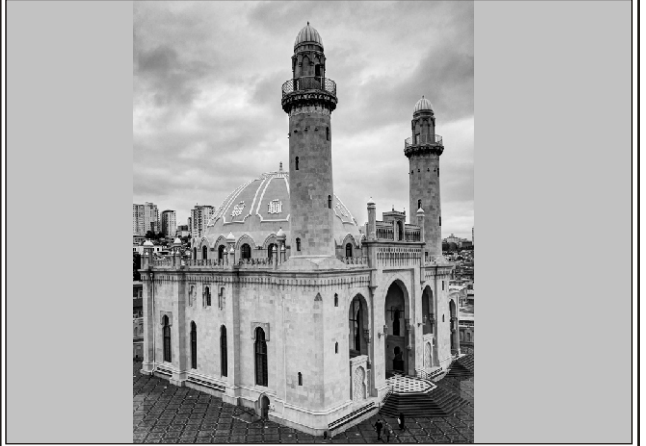
əzgin, enerjisi, əsəbi və daim yuxulu olur. Bütün bu simptomlar xroniki yorğunluğun yaranmasına səbəb olur və başqa qarşısı alınmayan xəstəliklər kimi gətirdikcə daha da ağırlaşır. Bu halda xroniki xəstəliklər daha da inkişaf edir. Uzun müddət istirahət etmədikdə yaddaş pozğunluğu da yaranır. Bu zaman nəyisə yadda saxlamaq, fikrini cəmləmək, sadə məsələləri belə həll etmək çətinləşir. Yorğunluq immunitet sistemə də təsir göstərir. İmmun sistemi zəifləyir, insan xəstəliklərin, virusların, bakteriyaların qarşısında aciz qalır. Buna görə də hazırda inkişaf etmiş ölkələrdə dörd günlük iş həftəsinə keçilir”.

Azərbaycanda əksəriyyət əmək məzuniyyətini yay aylarına salmağa çalışır. Halbuki bəzi mütəxəssislər insan orqanizminin yaz və yay aylarında istirahətə daha çox ehtiyac duyduğunu bildirirlər. S.Əsəd deyir ki, Azərbaycan isti iqlim şəraitinə malik olduğu üçün insanlar istirahət üçün yayı seçirlər: “Yayda işləmək çox çətindir və böyük enerji tələb edir. Buna görə də insanlar məzuniyyəti yayda götürməyə çalışırlar. Mülayim və soyuq iqlimə malik ölkələrdə məzuniyyət vaxtı yalnız işçinin öz ailəsinin istirahət imkanları əsasında müəyyənləşdirilir”.

□ **Dünya SAKIT, “Yeni Müsavat”**

Məhərrəmliklə bağlı fətva verildi: nələri etməyin...

Kərbəla şəhidləri ilə yanaşı, Qarabağ və Xocalı şəhidlərinin də ruhlarına dualar edin, zəncir vurmayın, qan verin...

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMİ) Qazılar Şurası və Elmi-Dini Şurası Məhərrəm ayının başlanması ilə bağlı fətva verib.

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMİ) Qazılar Şurası və Elmi-Dini Şura bəyan edir ki, hicri 1441-ci ilin başlanğıcı - Məhərrəm ayının 1-i miladi təqvimlə 2019-cu il sentyabrın 1-nə, Aşura günü isə sentyabrın 10-na təsadüf edəcək.

QMİ-nin yaydığı fətvada deyilir: “Məhərrəmlik mərasimləri İmam Hüseynin (ə) şəninə uyğun və amallarına yaraşan tərzdə qeyd edilməlidir. Mövcud qanunvericiliyə əsasən, təziyə məclisləri məscidlərdə, ibadət ocaqlarında və onlara aid ərazilərdə təşkil olunmalı, ictimai asayişə mane olmamalıdır. Dini mərasim və ayinlər yalnız QMİ-nin rəsmi şəkildə təyin etdiyi din xadimləri tərəfindən idarə edilməlidir. Din xadimləri İmam Hüseyn (ə) mübarizəsinin və Kərbəla faciəsinin mahiyyətini düzgün çatdırmalı, şəhidlik fəlsəfəsinin açıqlanmasına, vətən təəssübü və milli mənafelərimizin təbliğinə ciddi çalışmalıdırlar. İbadət məkanlarından kənar ərazilərdə kütləvi yürüslərə çıxmaq, özünə və ətrafdakılara xəsarət yetirə biləcək alətləri, başqa ölkələrin bayraq və digər dövlət rəmzlərini mərasimlərə gətirmək yolverilməzdir. Əzadərliq mərasimlərində dinimizin təyin etdiyi əxlaqi meyarlara riayət olunmalıdır. Qurşağadək soyunub zəncir vurmaqla bədənə xəsarət yetirmək və baş yarmaqla qan çıxarmaqla İslam qanunlarına ziddir, İmamın (ə) və Kərbəla şəhidlərinin xatirəsinə hörmətsizlikdir. Allah rızası üçün İmam Hüseynə (ə) məhəbbətini izhar etmək istəyənlər Fətvada əks olunan tövsiyələrə əməl etməlidirlər. Din xadimləri isə Qazılar Şurasının və Elmi-Dini Şuranın Fətvasını məscidlərdə oxumalı və qeyd olunan tövsiyələrə bütün dini mərasimlərdə əməl olunmalıdır.

QMİ-nin təşəbbüsü ilə gerçəkləşən və təziyə günlərində ehtiyacı olan xəstələr üçün təşkil edilən İmam Hüseyn (ə) xatirə kəməllü qanvermə aksiyaları cəmiyyətin təqdirini qazanmışdır. Respublika Səhiyyə Nazirliyi QMİ-nin başlatdığı bu kampaniyaya dəstək əlaməti olaraq məscidlərlə yanaşı, ibadət məkanlarına yaxın ərazilərdə yerləşən tibb məntəqələrində (xəstəxana və poliklinikalarda) də qanvermə aksiyalarının həyata keçirilməsini təmin edəcəkdir. Kərbəla və Azərbaycan şəhidlərinin xatirəsinə qan verilməsinin təşkili ən münasib əzadərliq nümunəsidir və din xadimlərimiz bu savab əməli lazımlıca təbliğ etməlidir. Ümid edirik ki, möminlər Allaha xoş gedən bu gözəl ənənəni yaşadacaqlar və Allah-Təala minlərlə xəstə insana İmam Hüseynə (ə) xatirə şəfa bəxş edəcəkdir, inşallah!

QMİ məzhəbindən asılı olmayaraq ölkə müsəlmanlarına İmam Hüseyn (ə) mərasimlərində birgə iştirak etməyi, İmam (ə) və Kərbəla şəhidləri ilə yanaşı, Qarabağ və Xocalı şəhidlərinin də ruhlarına dualar etməyi tövsiyə edir”.

Sabah Tofiq Bəhramov adına Respublika stadionunda "Qarabağ" Şimali İrlandiyanın "Linfild" klubu ilə həlledici görüşə çıxır. Avroliqanın pley-off mərhələsinin təkrar görüşü saat 20.00-da başlayacaq.

Matçın baş hakimi Rusiya Futbol Federasiyasından 35 yaşlı Sergey İvanov olacaq. Ona Roman Usaçov və Valeri Dançenko köməklik edəcək.

Rostovlu rus baş hakimin bu mövsüm ikinci Avroliqa oyunudur. Bundan əvvəl o, "Partizan"- "Malatyarspor" oyununda baş hakimlik edib. Statistik nəticələrə görə, qırımızı vərəqəyə və 11 metrlik cərimə zərbəsinə o qədər də meyilli deyil. Son olaraq ötən tur Rusiya çempionatında "Ufa" və "Zenit" arasında görüşü (1:0) idarə edib.

Rusiyalı hakimin üzərində dayanmağımız səbəbsiz deyil. Əlbəttə ki, şimali irlandiyalılarla müqayisədə Bakının bir neçə yüz kilometrliyində anadan olmuş Sergey bizə "bir qapı" daha yaxındır. Bu cür mühüm oyunlarda isə hakimin qərarlarında (əlbəttə ki, həm də yanlış qərarlarından) çox şey asılıdır.

Təəssüf ki, bu mövsüm "Qarabağ" bizi bu cür hakim məsələlərinə də diqqət yetirməyə məcbur etdi. Şimali İrlandiyada 2:3 hesablı məğlubiyyət "Qarabağ"ı yenə yaraşmadı. Rəqib meydanda 1 top öndə olduğdan sonra şəxsən mən oyuna əvvəlki həvəslə baxmadım, rəqib də zəif görünürdü. Amma sonra "Qarabağ" qapısından elə toplar buraxdı ki, bu cür təcrübəli kluba yaraşmadı. İngilislər başla yaxşı oynayırlar, əlbəttə ki, uca boylarının hesabına həm də... Amma o başdan da bizdə var, o boydan da... Bu cür təcrübəsiz bir klub gəlib sənin qapından iki standart vəziyyətdən top vurursa, oturma başına döymək yox, fikirləşmək lazımdır. Üçüncü topa sözümlə yox, Abbasın səhvini heftəsonu baxdığımız Avropanın aparıcı çempionatlarında da gördük. O son dəqiqədəki penalti olmasaydı, Bakıda işimiz daha çətin olacaqdı. Amma yenə asan deyil və hamılıqla "Qarabağ"ın Avroliqanın qrupuna düşəcəyinə inanmaq istəyirik...

Heyətlə bağlı problem həm də zədəli oyunçular səbəbindən qalmaqdadır. Şimali İrlandiya ilə oyunda mərkəz müdafiəçisi Rahil Məmmədovla pleymeyker Riçard Almeydanın kart cəzası səbəbindən meydana olmamaları özünü göstərdi. Bədəvi Hüseyinovun və Filib Ozobiçin

"Qarabağ"ın son şansı, rostovlu hakim və biz nə istəyirik?

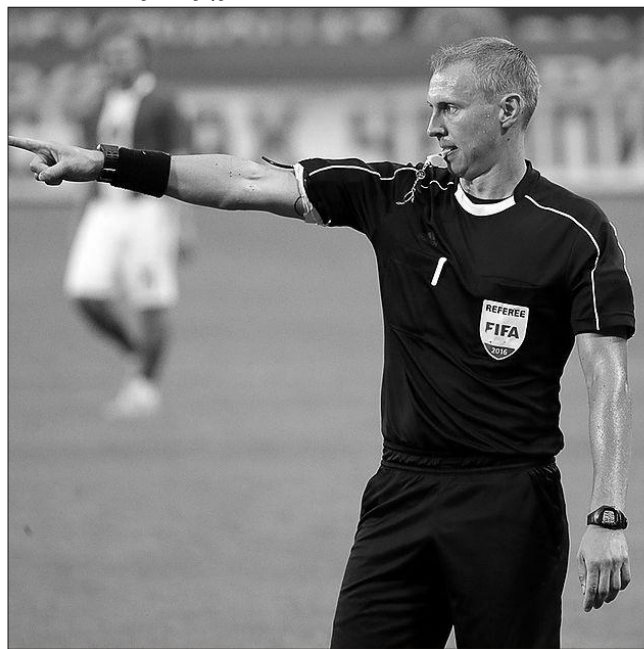
Sabah "Qarabağ" Şimali İrlandiyanın "Linfild" klubu ilə həlledici görüşə çıxır; Bizə üzümümüzü güldürən, sevindirən, həyəcanlandıran "Qarabağ" lazımdır!

meydana qayıtması isə vaxt alacaq. Xüsusilə Ozobiçin bəlkə qış fasiləsindən sonra oynaya biləcəyi gözlənilir. Baş məşqçi Qurban Qurbanov deyib ki, Avropa Liqasının qrupuna düşsək də, düşməsək də orta xəttə oyunçu istəyirik: "Biz transfer axtarışında yığıq. Yarımmüdafiəçi istəyirik..." Ötən yazılarımızda da qeyd etmişdik ki, klubun transfer siyasətində lənglik var. Bu sezon Avroliqada çox güclü klublar var. Qrupa düşdükdən sonra yeni transfer bir az qəribə səslənir. Transferlə bağlı çətinlik aydındır. Səbəb təkəcə maliyyə deyil, həm də Azərbaycanda oynama(ma)q dərdidir. Gəlmək istəyən çox azdır, burada seleksiyaçı ilə bərabər agentlərin üzərinə iki qat iş düşür və sair... Amma necə olsa, "Qarabağ" da daha sıradan bir klub deyil axı... Bu cür məsələlərdə bizim bilmədiyimiz o qədər çətinliklər var və klubu qınamalı da deyil. Amma azarkeşi də başa düş-

mək lazımdır. Tez-tez uduzan "Qarabağ" bizim istədiyimiz klub deyil. Bizə üzümümüzü güldürən, sevindirən, həyəcanlandıran "Qarabağ" lazımdır! Niyətini deməyə ehtiyacımız var?

"Qarabağ"ın rəqibi olan "Linfild"ın baş məşqçisi Devid

Hili də həyəcanlıdır. Şimali İrlandiyanın "Belfast live" nəşri xəbər verir ki, baş məşqçi futbolçularını xəbərdar edib ki, Bakıdakı cavab matçında Ağdam komandası qisas hissi ilə çıxacaq. (Qol.az).

Devid Hili nəsrə müsahibəsində deyib ki, cavab görüşünün favoriti "Qarabağ"dır. "Biz matça ciddi hazırlaşacağıq. "Qarabağ"la Bakıdakı görüş mənim məşqçilik karyeramdə ən çətin oyun, qarşımda duran ən ağır vəzifə olacaq. Təsəvvür edərim ki, stadionda 30-35 min azarkeş olacaq. Bu, həqiqətən qisas oyunu kimi bir matç olacaq. Rəqib bizim qanımızı içmək istəyəcək".

D.Hili deyib ki, cavab matçında komandasının uğur qa-

zanmaq üçün məqsədi olacaq: "Bu isə əladır. Bilirik ki, nəyə görə oynayacağıq. Ümid edərim, istədiyimiz nəticəni qazanacağıq. Amma "Qarabağ"dan gözlənti çoxdur və onlar matçın favoriti olacaqlar".

Devid Hili onu da bildirib ki, Avropa Liqasının qrup mərhələsinin bir addımlığına qədər gəlməsi ilə fəxr edir: "Bilirik ki, qrupa düşmək nə qədər ağırdır. Biz 0:5, 0:6 hesabı ilə uduza da, 1:0 hesabı ilə uduza da bilirik. Sadəcə, özümüzə, uğurumuza inanmalıyıq. Futbolda nələr olacağını təxmin etmək çətinidir".

"İlk matçda 3:1 hesabı ilə udsaydınız, bu gün favorit

kimi komandanı udublar". Qeyd edək ki, "Linfild"ın Şimali İrlandiya çempionatında "Uerronpoynt Taun"la nəzərdə tutulan 3-cü turun oyunu "Qarabağ"la oyuna hazırlıq səbəbindən təxirə salınıb.

"Linfild"ın kapitanı Ceymi Malqruy təkrar oyunda yaxşı şanslarının olduğunu deyib: "Özümüz üçün yaxşı imkan yaratmışıq və ikinci oyunda mübarizə aparacağıq. İlk oyunda bütün imkanların bizim əleyhimizə olmasına baxmayaraq, qələbə qazandıq. Belə güclü komandanı məğlub etmək çox vacib idi. İndiki hesab cavab matçında bizə ümid yaradır".

"Linfild" olardımı" sualına Devid Hili belə cavab verib: "Yəqin ki, yox. Mən "Qarabağ"ı hər hansı təzyiq etmərim. Siz oyuna baxdınız və gördünüz ki, rəqib necə yaxşı komandadır. Biz də həqiqətən əla oynadıq. Amma cavab görüşündə də ilk matçdakı kimi çıxış etməliyik. Bu, çox ciddi sınaq olacaq. Fasilədə, 2:1 hesabı ilə irəlində olanda mən şokdaydım. Siz topla doğru oynayanda həmişə qol vurmaq üçün şansınız olur. Futbolçularımız mükafata layıqdırlar. Çünki onlar "Qarabağ"

O, bu mövsüm komandasının avrokuboklarda əldə etdiyi nəticələrdən də danışdı: "Düşünmürəm ki, Çempionlar Liqasının birinci mərhələsində mübarizəni dayandırıb Avropa Liqasına düşən bir komandadan bu mərhələyə qədər gəlməyi kimse gözləyərdi. Bizim arzularımızı gerçəkləşdirmək və tarix yazmaq üçün böyük imkanımız var. Builki nailiyyətlərimizlə fəxr edirik. Bu uğuru "Qarabağ"la ikinci oyunda da təkrarlamaq bilirikmi? Kim bilir. Bəlkə də..."

□ **Orxan ƏLİYEV**
"Yeni müsavat"

MUSAVAT

Son səhifə

N 177 (7347) 28 avqust 2019

Bunları bilirsinizmi?

- * Şəkar xəstələri ən çox turş almanı sevirlər.
- * Türkiyədə orta hesabla ildə 4 min azarkeş futbol izləyərkən infarkt keçirir.
- * Uşaqlarda hissləri oxumaq qabiliyyəti o qədər güclüdür ki, alimlər bunu insanın aqlını oxumağa bərabər sayırlar.
- * Çində "4" rəqəmi uğursuz hesab olunduğundan çox istifadə olunmur. Hətta bina evlərinin 4-cü mərtəbəsində yerləşən evlər digərləri ilə müqayisədə daha ucuz qiymətə satılır.
- * Araşdırmalar nəticəsində insan gözünün 526 meqapiksel olduğu məlum olub. Əgər bu ölçülərə uyğun fotoaparət hazırlansaydı, çəkilən şəklın ölçüsü 2,5 qıqabayt olardı.
- * Günəşin bir saniyədə yaratdığı enerji 100 milyard atom bombasının enerjisindən daha böyükdür.
- * ABŞ-da siçan tutmaq üçün lisenziya tələb olunur.
- * Orta hesabla bir qadında 4,5 litr, kişidə isə 5,6 litr qan mövcuddur.
- * Erkək bayquşlar diş bayquşlar yatarkən tarazlıqları pozulub yıxılmaları üçün onlara söykənərək dəstək olurlar.
- * Mütəxəssislər hesab edirlər ki, fasiləsiz 8 saat yatmaq əvəzinə iki dəfə 4 saat yatmaq daha faydalıdır.
- * İnsanların ömrü boyu yedikləri yeməklərin ağırlığı altı ədəd filin ağırlığına bərabərdir.
- * Tarakan başı qoparılmış halda 9 gün yaşaya bilir.
- * İnsan gün ərzində yaşadığı hadisələrin yalnız 7%-ni xatırlaya bilir.
- * Qədim Romada şüşədən hazırlanmış qablar qızıl və gümüşdən hazırlanan qabdan daha dəyərli hesab olunub.
- * Dünyanın ən gənc universitet tələbəsi 11 yaşındakı Ganesh Sittampalamdır.
- * Paraqvay dünyanın ən çox yağış yağan bölgəsidir. Deməkdir ki, burada yağış ara vermir.
- * Günəş dünyadan 330 min 330 dəfə böyükdür.
- * Köstəbək bir gecədə 90 metr tunel qaza bilir.
- * Çində ingiliscə danışanların sayı ABŞ-dakı insan sayından çoxdur.
- * İnsan bədənindəki bütün damarları uc-uca birləşdirilsə 19 min 200 metrə bərabər olar.
- * Soyuducuda bir fincan isti su soyuq sudan daha tez donur.
- * Səudiyyə Ərəbistanında bir qadın həyat yoldaşına qəhvə hazırlamırsa, bu boşanmağa səbəb olur.
- * Köpək balığı 100 milyon damla okean suyunun içində bir damla insan qanını hiss edir.
- * Hər bir insanın barmaq izləri kimi dilinin izləri də fərqlidir.
- * İnsanın ayaq başbarmağında iki sümük, digər 4 barmağında isə 3 sümük mövcuddur.
- * Pinqvinlər təhlükə hiss etdikləri zaman özlərini ölülyə vururlar.
- * Yeni doğulan körpələrin gözyaşı olmur. Bu onlarda yeddinci həftədən sonra ifraz olunmağa başlayır.
- * Bir saat ərzində qulaqcıqla nə isə dinləmək qulaqdakı bakteriya sayının 7 dəfə artmasına səbəb olur.
- * Dünyada ən uzun dövlət himni Yunanistanın, ən qısa isə Yaponiyanındır.
- * Orqanizm yağlı yeməyi 6 saat müddətində həzm etdiyi halda, karbohidratlı yeməklər üçün cəmi 2 saat sərf edir.

Belə parti görülməyib - intihar partisi

75 yaşındakı xərcəng xəstəsinin intihar partisi təəccüb doğurub. Musavat.com Türkiyə mediasına istinadən xəbər verir ki, ABŞ-ın Seattle şəhərində yaşayan 75 yaşındakı xərcəng xəstəsi Robert Fuller intihar partisi keçirib. Bu ilin 10 may tarixində keçirilən intihar partisi ilə bağlı görüntülər təzlikcə servis edilib.

Robert Fullerin çox sayda yaxını intihar partisində qatılaraq yaşlı adamları vidalaşma şansını yaxalayıb. Xərcəng diaqnozu qoyulan Robert Fuller həyatına son vermədən dəqiqələr öncə partnyoru Resse Baxter-Fuller ilə evlənib. Ailəsi və yaxın dostları ilə bir müddət vaxt keçirən Robert Fuller daha sonra ölümcül təsirə malik olan dərman və spirtli maddəni, mədəsini qıdalandıran borudan inyeksiya etdirib.

Robert Fuller yaxın çevrəsinin göz yaşlarının müşahidəsi ilə sonsuz yuxuya dalıb. Kimya terapiyanı rədd edən Robert Fuller yaşadığı Vaşinqton ştatında mövcud qanunvericiliklə tənzimlənmiş əsasında həyatına son vermə haqqını istifadə etmək istəyib.

Robert Fullerin həyatına son vermək üçün istifadə etdiyi dərmanların qiymətinin təxminən 400 dollara yaxın olduğu bilinir.

Ştatın qanunlarına görə, bir insanın öz həyatına son vermə istəyini səlahiyyətli şəxs və qurumlara ən azı iki dəfə sözlü olaraq bildirməsi və ən azı iki səlahiyyətli yazılı razılıq alması lazımdır.

Vaşinqton ABŞ-da ölüm ayağında olan xəstələrə həyatını sonlandırma haqqı verən ştatlardan biri olaraq bilinir.

Gəlinin atdığı gül dəstəsini tutdu, sevgilisi narazı qaldı

Amerikanın Ohayo ştatında gəlinin atdığı gül buketini tutan qızın sevgilisi onun bu hərəkətinə görə başını buladığı üçün sosial şəbəkə istifadəçilərindən neqativ reaksiya alıb. Sözügedən video "Daily Mail" saytında yer alıb. Toy 2018-ci ilin oktyabrında baş tutsa da, orada baş verənlər bugünlərdə populyarlaşmış. Videoda görünür ki, gəlin gül dəstəsini ələ getməmiş rəfiqələrinə atır. Ənənəyə görə, buketi tutan qız tezliklə ələ gedəcək.

Buketə qara rəngdə paltar geyinmiş bir qız tutub. Amma onun bu hərəkətinə mavi rəngli köynək geyinmiş sevgilisi narazı şəkildə başını bulayıb. Sayt qeyd edib ki, gənclər bir neçə ildir ki, mü-

nasibətdədir və bir yerdə 2 yaşlı uşaq böyüdürlər.

Sosial şəbəkə istifadəçilərinə kişinin reaksiyası xoş gəlməyib. Hətta bəziləri bu hərəkətinə görə qızın sevgilisindən ayrılmasının vacibliyini bildiriblər.

İlanla oynadı, sonu ölümlə bitdi

İndoneziyanın Qadınq-Serponq bölgəsində gözetçi ilan sancmasından sonra dünyasını dəyişib. Bu barədə "The Jakarta Post" nəşri xəbər verib. 46 yaşlı İsgəndər Cənubi-Şərqi

Asiyada daha çox rast gəlinən zəhərli ilan tutub. Kişi onunla uzun müddət oynayıb. O vaxta qədər ki, ilan onun barmağından sancıb. Kişi qərar verib ki, ilanının sancması təhlükəsizdir, ona görə də

tibbi yardım üçün müraciət etməyib: "İlanın sancdığı yerdə qanaxma və ya ciddi bir zədə olmadığı üçün o, həkim çağırmaıy" - bunu da onun müdiri bildirib.

19.30 radələrində İsgəndərin vəziyyəti pisləşib və onu xəstəxanaya aparıblar. 9 saat sonra o, dünyasını dəyişib. "Zərərçəkmiş hər hansı təchizatızsız və hazırlıqsız ilanının öhdəsindən gəlməyə çalışırdı", - bunu da qeyri-kommersiya təşkilatı olan "İlanlar Fondu" təşkilatı açıqlayıb. İlanın sancmasından sonra o, zəhəri əlindən sormağa çalışıb ki, bu da ölümcül reaksiyanı sürətləndirib".

Keçmiş sevgilisinin bir sözü ilə həyatı dəyişdi

İngiltərənin Surrey qraflığının sakini keçmiş sevgilisinin təhqir dolu şərhindən sonra həyat tərzini tamamilə dəyişmək qərarına gəlib. Bu barədə "Daily Mirror" nəşri yazıb. 23 yaşlı Skarlett Skinner öz sevgilisi ilə birlikdə bir gecəyə qatılıb. Oğlan ona deyib ki, klubda hər kəs ona gülür. O, eyni zamanda vurğulayıb ki, sevgilisi ayaqlarındakı sellülit probleminə görə dizdən yuxarı paltar geyinməməlidir. Bundan sonra qız onu atıb və 4 il ərzində şalvardan başqa nəşə geyinməyə utanıb.

"Başqa insanlara bədənələrinə görə utanmalı olduğunu deyən insanlar çox iticidilər. Amma bunu mənə deyən yaxın adam idi və buna görə də onun dediklərinə illərlə eməl etdim" - bunu da Skinner deyib.

Britaniyalının sözlərinə görə, münasibətdə olduqları zaman o, düzgün olmayan həyat tərzini yaşayırdı: "Mən daim səhər yeməyində kartof fri yeyir, yemək aralarında isə fast-foof, çips və şokolad yeyirdim. Bundan başqa, mən uzun qollu və yekə yaxalılıq geyimlərə üstünlük verirdim. Sanki kimdənsə gizləndim".

Qız başqa gənc oğlanla görüşməyə başlayandan sonra da zərərli qidalardan vaz keçməyib. Buna görə ciddi stres keçirib və həftədə ən azı iki dəfə mədə problemlərindən əziyyət çəkib. Qız özünün alt paltarında şəklini görəndən sonra isə anlayıb ki, hər şeyi dəyişmək vaxtıdır.

Skinner xüsusi fitnes-proqrama yazılıb və dietaya başlayıb. İndi o, özünü daha sağlam və gözəl hiss edir. Britaniyalı qızın planlarında idman zalına həftədə 5 dəfə getmək var. Bundan başqa, o günün istənilən saatında fiziki işlərlə məşğul olmağı da formaya düşməyin əsas yollarından biri hesab edir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-cü məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SƏBİROĞLU

Lisenziya N: B 114
SAYI: 3.050

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.